

Šiame numery

JUODŽEMIS IR AKMENYS 1972 METŲ KULTŪRINEJE VAGOJE.
KUN. K. PUGEVIČIUS APIE MIEGANČIO MILŽINO PRIKELIMĄ.
RIMVYDAS SLIAZAS RECENZUOJA MUENCHENE ISLEISTĄ VOKIŠKĄ MŪSŲ POEZIJOS ANTOLOGIJĄ.
A. MACEINA RASO APIE SĄVEIKOS FILOSOFIJĄ.
APTARIAMA "ASTUNTOJI PRADALGĖ".
KAZYS YAKUTIS VERTINA A. KEPALAITĖS BEETHOVENO KONCERTĄ.
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS.

PRIKELKIME MIEGANČIŲ MILŽINĄ

Paskaita, skaityta Šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjungos suvažiavime, Clevelande, lapkričio 24 d.

KUN. KAZIMIERAS PUGEVIČIUS

"Prikelkime miegantį milžiną" — šio suvažiavimo tema. Tikrai, L.S.S., lietuviai studentai ir apilamai lietuviai šiame krašte sudaro miegantį milžiną.

Mes esame ta Amerikoje arba Kanadoje gimusi karta, kuriai amerikietiška arba kanadietiška aplinka jau nebe ta "svetima aplinka", kuria vyresnieji linkę baidėtis. Nežiūrint, ar šią aplinką laikom gera ar prasta, palankia ar nepalankia lietuviybės išlaikymui, nežiūrint viso to, naujojo pasaulio aplinka mums jau artima. Mums svetima aplinka būtų Lietuvoje, kurią mes vargu kuris nors ar esame ir matę.

Mes laikomė save pilna prasme amerikiečiais arba kanadiečiais. Tuo pačiu laikomė save ir lietuviais, arba bent lietuvių kilmės, ir žinome, kad to fakto iš savo asmenybės neišrausime, neištrinsime, kad ir norėtumėm. Žinoma, galime savo lietuvišką kilmę ignoruoti, galime keisti pavardes, lietuviškai nekalbėti, neskaityti ir vengti bet kokių lietuviškų kontaktų. Nežiūrint viso to, žmogaus kilmė, kaip koks krikštas, pasilieka, ar kaip sunki našta, ar kaip brangus turtas. Mes jį negalime ignoruoti.

Jau esame patyrę šiame imigrantų krašte, kokių nepageidaujamų psichologinių pasekmių gali susilaukti asmuo, kuris kėsina si nukirsti sau visas tautines šaknis. Galime pastebėti, kaip dažnai trečioji karta išsivijoje, t. y. vaikai tu, kurie vienais ar kitais sumetimais per greitai bandė nutautėti, jaučiasi nuskriausti, teiraujami apie savo senelių gimtingumą, ir jį skystičiausias tautines organizacijas ir pradeda net mokytis savo senelių kalbos.

Su šia tikrove skaitydamasis, Jungtinių Amerikos Valstybių Kongresas, kaip žinote, 1972 m. birželio mėnesį priėmė vadintą "Ethnic Heritage Program". Šio įstatymo įžanginis paragrafas taip kalba:

"In recognition of the heterogeneous composition of the nation and of the fact that in a multi-ethnic society a greater understanding of the contributions of one's own heritage and those of one's fellow citizens can contribute to a more harmonious, patriotic, and committed populace, and in recognition of the principle that all persons in the educational institutions of the Nation should have an opportunity to learn about the differing and unique contributions to the national heritage made by each ethnic group, it is the purpose of this title to provide assistance designed to afford to students opportunities to learn about the nature of their own cultural heritage, and to study

Rimtas Tarabilda

Varpas (iš ciklo "Vilniaus miesto žali bromai")

Dailininkas Rimtas Tarabilda, jauniausias iš dailininkų Tarabildų generacijos Lietuvoje, prieš kurį laiką yra sukūręs visą ciklą darbų Vilniaus miesto temomis. Ciklas pavadintas "Vilniaus miesto žali bromai" ir išleistas 14 darbų apilanku. Keliomis šios temos nuotraukomis puošiamas ir šios dienos "Draugo" kultūrinį priedą. Apie šį dailininko ciklą A. Liobytė apilanko atkarpoje, be kita ko, rašo: "Kaip viduramžių meistras, besirūpinąs savo varstoto tobulumu, Rimtas Tarabilda pats gamina popierius, išgaudamas minkštą, rupią, šesėliuotą plokštumą faktūrą, kuri efektingai derinasi su ryškia, ekspresyvia jo raizinių linija... Štai senieji Vilniaus gyventojai padeda autoriui kelti jo darbą — žalių bromų istoriją. Iš legendos ateina milžinas su mergele ant peties — jis ilgam apsigyvens miesto herbe. Žmogaus darbai ir kūrybai pastos kelią geležimi šarvuoti smakai, karai, gaisrai ir nelaimės. Tačiau jie nenustelbs romantiškos meilės, gyvenančios šio miesto mūruose, gyvenančios ir anapus grabo, užburty pasakos levų ir žmogaus širdies ištikimybės saugomos. Mieste suklesti mokslas, mintis, pražysta žinojimo medis. Pakyla į erdvę pirmasis mūsų žemės konstruktorius. Ir vėl reikia kelti žvangančius ginklus, vėl šauklįs duoda ženklą stoti už laisvę ir žmogaus teises. Karai ir gaisrai tolydžio siaubia miestą, kol žmogaus darbas ir valia sukuria prisikėlimo stebuklą. Varpas skelbia naują rytą žmogui ir miestui".

the contributions of the cultural heritages of the other ethnic groups of the Nation".

Šiais žodžiais Jungtinių Amerikos Valstybių kongresas formaliai palaidojo anksčiau vyravusią "tirpdyto katilo" teoriją, pripažindamas, kad mes turime teisę nenutautėti.

Mums rūpi, kaip mes galime universitete arba kolegijoje prisidėti prie lietuviškos veiklos taip, kad nenukentėtų mūsų mokslas. Tas "tautybių paveldėjimo" aktas, kurį anksčiau citavome, atidengia visą eilę galimybių.

Įstatymas leidžia Jungtinių Amerikos Valstybių Komisionieriui (U.S. Commissioner of Edu-

cation) bendradarbiauti su viešom ir privačiom mokslo institucijom bei organizacijom ir joms skirti lėšų, kad anos galėtų sukurti įvairių kursų planus etninųjų mokslų reikalui.

Lėšos skiriamos mokytojų bei kursų paruošimui istorijos, geografijos, ekonomijos, literatūros, meno, muzikos, dramos, kalbos ir kultūros bendrąja prasme mokslų srityse.

Projektai šiem tikslam privalo gauti sutikimą atsakingos tautinės grupės arba tarptautinės tarybos, siekiant bendrų įstatymo tikslų.

Komisionieriui įsakyta susirīti su atitinkamom aukštesniųney Marland, norėjo savo sąma-

tytoj skirti šiam reikalui ne 15 milijonų dolerių, bet 3 milijonus dolerių. O Baltieji Rūmai, t. y. Office of Management and Budget ir ta, palyginti maža, sumą išbraukė. Todėl nepolitikuojant, nes mes to paties greičiausiai susilauktumėm ir iš kitos partijos, man labai veidmainiškai skamba tokie žodžiai, kuriuos mes girdėjom iš Baltųjų Rūmų.

Dabar lieka dar vilties, kad administracija šiam reikalui tinkamą sumą lėšų gali įvesti į papildomą sąmatą (supplementary budget), kuris bus Kongreso sausio mėnesį svarstomas.

Todėl būtina, nedelsiant, visokiais būdais įtakoti dr. Marland o ypač Prezidentą Nixoną ir jo patarėjus, kad jie rimčiau į klausimą atsižvelgtų ir paskirtų visus Kongreso numatytus 15 milijonų dolerių šiam reikalui. Įsivaizduokit vaidinimą, kokį jie čia gali vaidinti — iš tikrųjų — vaidina: visur gali rašyti, kad Kongresas paskyrė tą sumą pinigų, gali net skelbti, kad prezidentas pasirašė tą aktą, bet kadangi yra "techniška kliūtis", kad tai buvo tik "authorization", tad reikia dar kartą pereit visą ratą tiems pinigams gauti. Labai lengva vieną įstaigą, apie kurią mažai kas žino, Office of Management and Budget, užkirsti kelią šiam reikalui ir niekas nežinos, kur, kaip ir kas dingio.

Patartina, kad visokias rūšių projektai būtų kuo greičiausiai siūlomi, prašant stipendijų ir piniginių paramos, kad jie žinotų, jog mum šie dalykai rūpi. Ar gausim ar negausim pinigų tuoj pat šitam projektui, svarbu, kad jie žinotų, jog mes turim visokių praktiškų reikalavimų. Šeštadieninės mokyklos galėtų kreiptis paramos patalpoms ir mokytojų algoms. Studentai, ruošdami magistrą arba doktoratą iš lietuvių istorijos ar kitokios liuanistikos, galėtų taipgi kreiptis lėšų reikalui. Taipgi asmuo, ruošdamas magistrą arba doktoratą iš psichologijos, jei jo pagrindinė studija nešų naudoms šeštadieninėm mokyklom arba kitieji projektam, turėtų taipgi teirautis lėšų klausimu.

Kaip atskirose vietovėse, taipgi ir Washingtone derėtų palaikyti ryšius su atitinkamom tarptautinėm tarybom, nes tokios tarybos gali daug turėti įtakos.

Dviejų kraštutinumų reikia vengti: pesimizmo, kuriuo, manytumėm, nėra jokios vilties praktiškai ko nors laimėti, arba per didelio optimizmo, galvojant, kad lėšos savaime, be jokių pastangų pradės visiem plaukti.

Etninių mokslų įstatymas reikalauja, kad būtų sukurta etninųjų grupių taryba. Washingtone yra susikūrusi organizacija vardu National Coordinating Assembly on Ethnic Studies. Ji susidaro iš maždaug 75 etninųjų organizacijų, atskirų asmenų bei institucijų Amerikoje, kuriom rūpi etniniai reikalai. Veikdama ne valdžios rėmuose ir nepriklausydama nuo jokios politinės partijos, ši organizacija siūlosi koordinuoti visų pastangas, informuoti visuomenę ir skatinti atitinkamą valdžios veiksmius susidomėti etninųjų mokslų reikalais. N.C.A.E.S. organizacijoje (Nukelta į 2 psl.)

JUODŽEMIS IR AKMENYS 1972 METŲ KULTŪRINEJE VAGOJE

Ar buvo besibaigiantieji 1972 metai mūsų kultūriname gyvenime kuo nors išskirtinai ypatingi? Ar kultūriname klode varoma vaga atvertė tokį puikų juodžemį, kad derlius sumušė visus rekordus? O gal žagrė atsitrenkė į tokį akmenį, jog net noragai nulūžo?

Nei plusinių, nei minusinių kokių nors sprogstančių bombos staigmenų nebuvo. Kultūriname gyvenime tokių ir negali būti. Čia ne politikos ir ne karų strategijos sritis, kur rezultatai lemti numesta triukšminga bomba. Kultūrinio gyvenimo vaisingą raidą lemia ją formuojančių gilių intelektualinis subrendimas ir laimėto kūrybinio rezultato svoris, kauptas dažniausiai netrumpoje laiko slinkyje. Pačių kūrėjų saviveiklinės pastangos kokioms nors visuomeninėms išbėgimais bei publicistine agitacija pasukti paviršiaus opiniją savo naudai yra tik bereikalinga gaišatis, tik jėgų elkvijimas tuščia-viduriam reikalui, net be jokių ratilų nusęstančiam laiko gėlmėje. O šitos ligos simptomų praėjusiais metais mūsųose jau pradėjo rodytis.

Žinoma, plačiai visuomenė 1972 metais labiausiai akynsa krito ketvirtoji tautinių šokių šventė ir antrasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas. Organizacine prasme abu įvykiai verti gero žodžio. Jaunų žmonių ir jiems palankios visuomenės abiejose sulėkimuose netrūko. Jaunimui džiaugėmės ir jam plojome. Tačiau neužmiršome ir to, kad šokis bei kongresinis susibūrimas jauniems žmonėms yra lengvas ir natūralus malonumas. O vienokios ar kitokios krypties žodinė, mokslinė, literatūrinė ar muzikinė pastanga jau yra sunkus darbas, kurį iki gero rezultato pritempt reikia didelės aukos,

intelektualinio intereso ir ištvermės. Šitai akivaizdžiai liudijo ir jaunimo sceniniai pastatymai — laimėjimai ir pralaimėjimai. Vis dėlto tenka apgailestauti (kultūrininkų neieškant), kad antrojo jaunimo kongreso proga nebuvo savo apimtimi parodyta ko nors panašaus į pirmojo kongreso operą "Lokį". Tokio naujo, išliekančio kongresinio įnašo šį kartą pasigesta. O jeigu ir buvo kongreso proga kas nors ypatingesnio sukurta, tai buvo įpintatik ir populiarią Show programą, nei žiūrovams, nei spaudai išskirtinai to visko nepastebint, kaip sakysim, Almio Zdaniaus moderniai sukurto baleto muzikos Simo Kudirkos tragedijai pavaizduoti, kada dėmesio vertas užmojis nuskendo viso vakaro numerių mišrainėje.

Muzikiniame gyvenime buvo ne kasmet išsivijoje pasitaikantis įvykis — naujos lietuviškos operos pasaulinė premjera. Reikėjo daugelio žmonių milžiniškų pastangų, kad mirusio kompozitoriaus K. V. Banaičio klavyro rankraštyje palikta opera būtų apipavidalinta, suorkestruota, išgirsta ir pamatyta scenoje. Susidomėjimas opera buvo didelis. Operos temomis buvo gyvai diskutuota ir spaudoje. Visa tai rodo, kad ir ateityje naujų savų operų idėjos nereikėtų lengvai atsisakyti, nes kaip tik Chicago Lietuvių operos kolektyvo gyvybė tokiomis premjeromis yra labiausiai įprasminama.

Teatrinio gyvenimo pulsas praėjusiais metais, sakytume, net sustiprėjo. Tiesa, kokių nors grandiozinių veikalų grandiozinių pastatymų nesulaukėme. Tačiau, nors ir siauresniu mastu, kas buvo daryta, buvo padayta neatkistinai, didžia dalimi net

(Nukelta į 2 psl.)

PRIKELKIME MIEGANTĮ MILŽINĄ

(Atkelta iš 1 psl.)

dalyvauja ir JAV Lietuvių Bendruomenės atstovai.

Washingtono taip pat veikia National Center for Urban Ethnic Affairs, kuriam vadovauja Msgr. Geno Baroni. Šis centras, kurį remia Ford Foundation, iškurtas rinkti duomenis apie tautines mažumas Amerikoje ir joms patarti. Šis centras turi ypač daug įtakos. Kunigas Baroni, pavyzdžiui, pažįstamas Baltuose Rūmuose, Kongrese, negrų militančių tarpe ir įvairiuose fonduose. Su šiuo National Center for Urban Ethnic Affairs vertėtų ir mums palaikyti glaudesnius ryšius.

JAV LB Švietimo Taryba yra paskyrus ryšininę palaikyti ryšiams su Švietimo Komisionieriaus įstaiga Washingtono, kuris galėtų tą įstaigą painformuoti lietuviškų mokyklų reikalais ir teirautis dėl galimos paramos. Yra ir kitų galimybių, kurias mums siūlo kaip tam tikrus trupinius ir kauliukus nuo stalo, yra toks Title III, Title IV, Title VII, kurie jau eilę metų galioja. Bet prieš patarimą per tuos įstatymus yra gana sunkus dalykas, ir visa bėda, kad jeigu negausim skirtų lėšų Ethnic Heritage Studies sausio mėnesį, tai tas visas įstatymas dingsta ir iš knygu. Taip sakant, ta principa norėdami išsikvoti, turėsimė vėl visa darba pradėti iš naujo; praveisti naują įstatymą kongrese ir t. t.

Bet, nežūrint ar teiks prezidentas Nixonas (prie kurio per rinkimo lietuvių taip žymiai prisidėjo) suprasti mūsų reikalą ir paskirti etniniam mokslams mažą pinigų sumą ar ne, nežūrint viso to, mūsų laukia visa eilė praktiškų ir svarbių uždavinių, kuriuos geriausiai gali atlikti kaip tik studijuojantis jaunimas. Ar mes suprasime lietuvišką veiklą kaip tam tikrą prisidėjimą prie Lietuvos išlaisvinimo, ar kaip lietuviškos puoselėjimą išsivijoj. didžiausia spraga toji lietuviškoji veikloja yra informacijos, žinių bei duomenų rinkime, organizavime ir sklaidime. Čia kalbama apie visą procesą, nuo kruopštaus mokslinio tyrimo iki publicistikos ir propagandos.

Kartą amerikietis žurnalistas, paklaustas, kaip geriausiai galima būtų informuoti amerikiečius apie Pabaltijo tautų reikalus, atsiliepė: "Užmirškite. Po tiek metų neįmanoma atstatyti Pabaltijo tautų laisvės. Tai būtų panašu į bandymą sugrąžinti Texas Meksikai".

Dr. George Kraemer, buvęs Kissingerio mokytojas, o dabar einąs patarėjo pareigas Pentagone, 1972 metais, gegužės 15 d. Pabaltijo tautų informacijos konferencijos dalyviams Washingtono pabrėžė, kad pabaltiečiai privalo nuolat informuoti eilinį amerikietį, jeigu jie nori, kad JAV remtų Pabaltijo tautų reikalą.

Pirmam pasauliniui karui pasibaigus, 1919 metais, kada pajuto lietuvių (čia Amerikoje gyvenančių), kad gali būti vilties Lietuvos išlaisvinimui, jie pasikyrė, jei neklystu, 60 tūkstančių dolerių vienam tikslui — pasamdyti Amerikietį publicistą (Public Relations ekspertą). Ano meto anglių kasyklų darbininkai suprato už ko griebtis. Buvo išrašytas publicistui čekis ir laukta stebuklų. Bet praėjo mėnuo, praėjo antras mėnuo, trečias mėnuo, ir nieko negirdėti iš to žmogaus. Lietuvių rimtai susirūpino. Imta net manyti, kad jis, pasiėmęs tuos pinigus, išvyko į Pietų Ameriką. Bet staiga pasipylė po visus Amerikos laikraščius bei žurnalus žemėlapiai, straipsniai apie Pabaltijo tautas, ypač apie Lietuvą. Ir atrodo, kiek tenka suprasti, kad visa tai turėjo tam

Rimtas Tarabilda

Is ciklo "Vilniaus miesto žali bromat".

tikros įtakos, kada praktiškai kilo Lietuvos laisvės pripažinimo klausimas.

JAV-ių žydai, suprasdami, kad Kongresas, Senatas, Valstybės departamentas ir net Baltieji Rūmai, laikydami Amerikos politinio gyvenimo reikalavimu, teigiamai atsiliepa tik į gerai mobilizuotą viešą opinią, skiria milijonus dolerių ir milijonus darbo valandų, kad jų reikalas būtų eiliniam amerikiečiui atitinkamai nušviestas.

Jau daugiau dveji metai praslinko nuo Brazinskių ir Kudirkos įvykių. O kiek amerikiečių supranta, kad jie nebuvo rusai, kurie iš savo šalies pabėgo, bet lietuvių, kad jie protestavo prieš neteisėtą jų tėvynės okupaciją? Praėjusių poros metų bėgyje sužinojom ir apie Simokaičių bandymą pabėgti, apie latvių komunistų protestą prieš diskriminaciją pačioje partijoje, viešus lietuvių kunigų protestus prieš žmonių teisių pažeidimą, drąsų lietuvių protestą Jungtinėms Tautoms prieš sąžinės persekiojimą su 17,000 parašų ir Kauno jaunimo spontaniškas demonstracija Kalantos susidėginimo proga. Buvo ir kitų įvykių, mums gerai žinomų. Jų bus ir daugiau.

Vienas iš efektingiausių metodų remti mūsų tautiečių laisvės siekimą būtų visuomenės informavimas apie įvykius Pabaltije. Būtinai reikalinga reguliariai ir plačiai informuoti amerikiečius ir kitus ne vien aplinkraščiais (news releases), bet ir pasitelkiant informuotus asmenis ir panaudojant kitokius būdus. Mes pajėgiam išlaikyti visą eilę leidinių savo kalba, net iki tam tikro nenaudingo paralelizmo. Deja, kol kas nepasiryžtam išlaikyti efektingus įstaigos, kuri būtų tinkamai pasiruošusi kiekvienu momentu tiksliai pateikti svarbiausias žinias laikraščiams, radijo—televizijos stotims ir kitiem informacijos sluoksniams. Ne tik nespėjam informuoti amerikiečių papildomais duomenimis apie įvykius Lietuvoje, bet net ir apie pabaltiečių veiklos rezultatus bei užsimojimus laisvame pasaulyje: kongresus, suvažiavimus, atsišaukimus ir panašius įvykius.

Buvusiųjų ir esamųjų informacijos įstaigų darba visi įvertinam. Čia nėra jokio reikalo kritikuoti jų darbo. Deja, kadaangi joms kartais trūksta tam tikro testinumo ir amerikiečių psichologijos supratimo, šių organų balsas dažnai neklausomas kaip tik tu, į kuriuos jis kreipiamas. Kalbė ne tu, kurie viena ranka stengiasi atlikti kiek pajėgia. Kaltė mūsų visu, kad jiems neatrūšam kitos rankos.

Ar nereikia šiandien nedidelės, bet profesionaliai tvarkomos lais-

vų pabaltiečių žinių agentūros, kuri būtų lietuvių, latvių ir estų bendrai išlaikoma ir atitinkamiems veiksniams atsakinga?

Tokios agentūros, veikiančios visų vardu, reikėtų dėl trijų priežasčių: 1. Amerikietis žurnalistas, redaktorius greičiau kreips dėmesį į pavyzdžiui, Free Baltic News Agency, negu į agentūrą, kuri kalbėtų vienu latvių arba estų arba lietuvių vardu. Kažkaip lipulitiškai skamba, jeigu redaktorius gauna žinių iš Lithuanian News Agency. O jau daug rimčiau imponuoja redaktorių, jeigu jis gauna platesnio masto žinių, kaip BATUNO biuletenius, kurie vis tiek daugiau, mano įsitikinimu, susilaukia dėmesio.

2. Bendra pabaltiečių informacijos įstaiga būtų ekonomiškai praktiškėsnė negu trys atskiros agentūros; 3. Pabaltiečių bendradarbiavimas informacijos srityje būtų dar vienas būdas mūsų tarpe sudaryti tampresnius ryšius, kurie jau seniai turėjo būti kuriami.

Atsakingi trijų tautų veiksniai būtų prašomi rimtai atsižvelgti į šį reikalą ir jį spręsti. Tie veiksniai, kurie bent iš principo būtų linke tokį projektą vykdyti, turėtų paskirti savo įgaliotinius, kurie sudarytų "Board of Directors" komisiją. Asmuo, kuris būtų pasamdytas tam reikalui, turėtų būti jiems atsakingas, o ne 20-čiai ar 30-čiai organizacijų balsų.

Laisvųjų pabaltiečių informacijos agentūros uždaviniai būtų: 1) Ieškoti patikimų informacijos šaltinių apie vėliausius įvykius Pabaltijo kraštuose ir apie pabaltiečių veiklą išsivijoję; 2) Užmegzti ir palaikyti ryšius su amerikiečių laikraščiais, žinių agentūrom, žurnalais, radijo ir televizijos stotimis, skatinant jų susidomėjimą pabaltiečių reikalais ir jų veikla. 3) Surasti savarankiškus rašytojus (free-lance writers) ir teikti jiems informaciją, kad jie galėtų savo ruožtu rašyti pabaltiečių reikalais; 4) Tam tikrais atvejais talkininkauti pabaltiečių organizacijoms, kaip pavyzdžiui, Association for the Advancement for Baltic Studies, jaunimo kongresams, svarbesniems kultūriniais parengimams ir panašiai.

O kad toks informacijos centras efektingai veiktų, jam reikia daug tikslios informacijos, kuri išbarstyta po visokius miestus, įstaigas ir sandėlius. Daugelis mūsų esame girdėję apie daktarą John Kadow, trečios kartos Amerikoje gimusį pusiau lietuvių, kuris su kitais įsteigė gana turtingą rinkinį lietuviškų medžiagos Kent State universiteto, Ohio valstijoje, bibliotekoj. Jis įsitikinęs, ir kitų su juo sutinka, kad iki 1976-ųjų metų,

kada Jungtinės Amerikos Valstybės šves savo nepriklausomybės dviejų šimtmečių jubiliejų, mum reikėtų išleisti rimtą lietuvių Amerikoje istoriją. Greta daktaro Kadow, turime ir kitų čia mokslus baigusių istorikų. Ar nebūtų įmanoma dešimčiai ar daugiau iš mūsų susitarti su vienu iš jų, "history majors", pasidalinti darbais ir parašyti tokią istoriją. Žinau, kad vienas kitas iš jūsų jau dabar, ruošdamas magistrą arba doktoratą iš istorijos, rašo istoriją vienos kurios lietuvių kolonijos arba vieno kito aspekto istoriją. Gal atirasit net ir lėšų tokiam užsiimimui viename ar kitame fonde.

Tokia istorija galėtų būti pradėta nuo migracijos archyvų, pasiekiant ir lietuvių įnašą į šio krašto sukūrimą. Tur būt, jau esate girdėję, kad netoli Chicago gyvena daugiau devyniasdešimt metų amžiaus lietuvių senukė, kuri su pionieriais emigravo į anuometinius "laukinius vakarus", prisimena susitikimus su indėnais ir panašiai. Arkansas valstybėje yra vietovė, pavadinta "Lietuva". Kokie lietuvių ir kada tą kaimelį įsteigė? Atrodo, kad mes nesame patys vėliausi atlieviai, kuriem reikia prieš kitus kažkaip lankstyti, lyg jie būtų mūsų čia priėmė.

Kiti iš mūsų jaunimo gal žada ruošti magistrą ar doktoratą iš psichologijos. Ar nevertėtų kuriam nors ištyrinėti, kokie akstinai motyvuoja brestantį vaiką apsispręsti už savo tautybę. Tokia studija — "Motivating Factors in Ethnicity" — Study of a sampling of Lithuanian Children" — būtų naudinga ir mums ir kitataučiams, būtų darbas vienas iš tų, kuris tikriausiai būtų paremtas lėšom iš Ethnic Heritage Studies.

Prieš kelerius metus, Cicilija Žitkutė, iš Clevelando, Marylando universitete parašė magistrui tezę, pavadintą, jei neklystu, "A Study of Ethnic Assimilation in Ten Lithuanian Families". Edvardas Budelis tame pačiame universitete parašęs magistrą iš Pedagogikos, pavadintą, "The Russification Process in Schools of the Lithuanian S.S.R.". Aš manau, kad jūs galėtumėt sugalvoti dar įdomesnių projektų. Tarp kitko, tas pats žmogus, dar einąs pareigas viešųjų mokyklų administracijoje, įsteigė suaugusiųjų švietimo rėmuose lituanistinius kursus anglų kalba, kuriuos jau treti, ketvirti metai lanko 30—35 antros—trečios kartos lietuvių. Tuose kursuose pėnai dėstė Au-gius Sužiedėlis. Gal jūm būtų progos taipgi prie tokio darbo prisidėti kartais.

Ar nevertėtų kuriam nors iš-

Kertinė Parastė

(Atkelta iš 1 psl.)

labai kūrybingai. Džiugino ir jaunosios kartos savotiškas teatrinėms greičiausiai jaunimo kongreso poveikyje. Jaunųjų teatro trupelių buvo užsimota, net ne visur savo patyrimą ir pajėgumą tiksliau apskaičiuojant. Tačiau minuso dėšos nelaikytume, jeigu tik ateityje ja bus tiksliau pasinaudota.

Dailininkai ir 1972 metais reikėsi įprastine vaga. Gyviausiai parodų tradicija buvo palaikoma Chicagoje ir New Yorke. Tarp gana aukšto lygio darbų netrūko ir mėgėjiškų bandymų, vien tik gadinančių visuomenės meniškaį skonį. Ateities viltis čia stiprino eilė pačių jauniausių dailininkų tiek jaunimo kongreso bendrinėje parodoje, tiek bežen-giančių pirmuosius, bet dėmesio vertus žingsnius į savo kūrybos individualias parodas (A. Balukas). Maloni naujiena yra ir mūsų vyresniųjų dailininkų atskirų savo kūrybos galerijų atidarymas, kaip, sakysim, Viktoro Pet-ravičiaus Chicagoje.

Zvelgiant į grožinės literatūros praėjusių metų derlių, knygų ir skaitytojų skaičiais per daug girtis negalėtume. Tačiau jeigu didelėmis raidėmis minime ankstesnes ar vėlesnes ryškiųjų mūsų rašytojų mirtis, tai ypač turėtume pabrėžti ir naujo rašytojo knyginio gimimo faktą išsivijojus lietuvių. Todėl čia net keičiais brūkšniais pabrėžtiname Belgijoje gyvenančio Eduardo Cinzo atėjimas mūsų literatūroje. Praėjusiais metais Chicagoje išleistoji jo pirmoji knyga "Brolio Mykolo gatvė" ir yra naujo rašytojo gimimas. Tai knyga, kuri viena jau padarytų visus 1972 metų literatūrinio rezultato prasmę netuščius. Labai minėtinas ir šiomis dienomis išleistas Fausto Kiršos "Palkimas" — leidinys, savo puslapius sukau-pęs mirusiojo rašytojo paliktą, į jokiais ankstesnes knygas nepaspėjusių patekti kūryba.

Zvelgiant detaliau ir į okupuotos Lietuvos kultūrinį gyvenimą, rastume taipgi ne vieną faktą, kuriuo reikia bendrai džiaugtis, kuris yra taipgi reikšmingas indėlis visos tautos kultūrinio lo-

mų jaunimo, ruošiant magistrą arba doktoratą iš švietimo, padaryti sistemingą mūsų lituanistinių mokyklų apžvalgą: "A Survey of the Lithuanian Educational System in the U.S.?" Toks apibūdinimas šeštadieni-nių ir kitų mokyklų nuopelnų bei problemų nebūtų siauras "sovinistinis" darbas, bet būtų be galo įdomus ir naudingas net kartais prisidėti.

Mum dabar jau reikia gerai (Nukelta į 3 psl.)

REZID. TEL. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) PR. LU 5-6446
Pritaikoma ligonius pagal susitarimą, jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
Pritaikoma akinius
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 val. Šeštadieniais 10-11 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoninai primami susitarimu.
Ofiso telefonai PR 8-3229
Rez. telef. WALBROOK 5-5078

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-cios ir California Pirmad., antr., ketvirtad. nuo 6 iki 7:30 val. vakaro
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val. Trečiadienį penktad. uždaryta.
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WALBROOK 5-3048.

Perskaite "Draugą" duokite kitiems pasiskaityti.

bių aruodan. Tačiau praėjusiais metais nerimastį kėlė ir šiandien kelia okupanto kultūriniam gyvenimui primestų varžtų veržimas. Partinių melioratorių tenykštė kultūrinės raidos vaga visomis priemonėmis bandoma reguliuoti cementiniais partijos kanalais, užsitikrinant sau jų teikėjimo kryptį. Bet tada visa natūrali ir laisva kūryba žudyte žudoma. Visa kultūrinė spauda

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR SLAPAMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin Illinois

Ofis. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet. antr., penkt., 1-6, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradienį ir penktadienį 10-4, šeštadienį 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. tel. — GI 8-0873
DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001

Tel. — BE 3-5893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rezid. — Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSŲ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradienį, ketvirtadienį, ir penktadienį 10-12 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštadienį, nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta

Visi telefonai 652-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. RELIANCE 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvius gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. pirmad., antradienį, ketvirtadienį, ir penktadienį nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Šeštadienį 12-2 val. p. p. ir trečiadienį uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 2 v. popiet. Trečiadienį ir šeštadienį nuo 10 v. ryto iki 1 v. popiet.

Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. — 239-2919

Smunka iki Stalino laikų pilkumo ir nuobodumo. Joje kiekvienas nestereotipinis kūrėjo žodis ar partijos botagu dar nepavirtusi kritiko plunksna partinių kultūros rities analfabetų yra grasoma ir išjuokiama.

Šitokiame ir anokiame tenykštėse ir žionykštėse situacijose, baigdami 1972 metus, nei ypatingo džiaugsmo, nei beviltiško gedulo vėlavų nekeliame. Tik žvelgdami blaiviai į realybę, ten ir čia dirbame tą kūrybinį darbą, kurį esamos sąlygos galime atlikti, vieni antrus pasiva-duodami. Šitai ir reiškia visos tautos kultūrinės raidos sveiką gyvybės pulsą. k. brd.

DR. NINA KRAUCEL
KRIAUGLIONAIŲ
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatliepus skambinti 471-0225. Valandos pagal susitarimą.

Ofs. HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antradienį, ketvirtadienį, ir penktadienį 3 val. popiet. iki 7 val. vak. Ketvirtadienį ir šeštadienį nuo 9 v. ryto iki 11 val. ryto — tik susitarus.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800 Namų 525-7697
Valandos tik pagal susitarimą Trečiadieniais uždaryta

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antradienį nuo 1-4 popiet ir ketvirtadienį nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELIANCE 5-4410
Rez. GROVEHILL 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8296
Valandos: 2-8 v. penktadienį, 10-12 ryto 2-8 val. vak. Šeštadienį, 4 v. vak. Treč. ir sekmadienį uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROSPECT 8-1223.
Ofiso val. Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val. pirm., antradienį, ketv. ir penktadienį 2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštadienį uždaryta

Tel. PROSPECT 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 South Albany Avenue
Val. pirm., antradienį, ketv. 6-8 val. vak., penktadienį ir šeštadienį 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šeštadienį pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850.
Val. pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8 penktadienį, 9-5. Šešt. pagal susitarimą

Pasimandokite Draugą "Classified" skyrimui.

Lietuvių poezija vokiškai

Lucia Baldauf "Litauische Lyrik", Wilhelm Fink Verlag, Muenchen, 1972.

Si lietuvių poezijos antologija, atrinkta ir išversta ponios Lucijos Baldaufienės, buvo jau "Draugo" Naujų leidinių skyriuje minėta. Tačiau paties vertimo įvertinimas buvo paliktas vėlesniam straipsniui. Vertėja nurodo, kaip ji suprato savo uždavinį, užbaigiamajame žodyje. Jai buvęs beveik neįmanomas darbas išversti iš vokiečių kalba kiekvieną lietuvių kalbos formą ir savitumą. Ir tai visai suprantama, nes vokiečių kalba, būdama modernesnė ir paprastesnė, neturi lietuvių kalbai atitinkamų formų. Taip pat ji neįstengė išlaikyti rimo, kuris vertėjai atrodė net nesvarbi priemonė lietuvių poezijoje. Tad pasiliko vien mėginimas išlaikyti vokiečių kalboje lietuvių dainos ar eilėraščių eilutes ir svarbiausią mintį. Šį metodą vertėja pateisina prieleida, kad turinys šalia melodijos yra svarbiausia lietuvių poezijos dalis.

Taigi vertėja apsiribojo nuo pat pradžių. Ir klausimas kyla: ar teisėtai? Turime vokiečio Horst Engerto lietuvių poezijos vertimus "Aus Litauischer Dichtung", Ostverlag der Buchhandlung Pribachis, Kaunas — Leipzig, 1938. Ir jis, žinodamas žymius skirtumus tarp abiejų kalbų, rėžia sau ribas. Tačiau šalia ritmo ir formos jis išlaiko ir rimą, išlaiko ne tik žodžių mintį, bet ir jų emocinį turinį. Jis mėgina ne tik padaryti vertimą, bet ir tai, ką vokiečiai vadina "Nachdichtung" — t. y. išreikšti eilėraščių formą, turinį, melodiją ir emocinę galią vokiečių kalbos priemonėmis.

Turime po ranka abi knygas ir eilėraščių, kuriuos abudu vertėjai įtraukė į savo rinkinius. Taigi įmanomas palyginimas ir sprendimas, kieno priėjimas geresnis. Kalbėsime apie Maironio žinomąjį eilėraštį "Užmigo žemė" ir Salomėjos Nėries eilėraštį "Gyvenimo giesmė".

Baldaufienė išverčia pirmą Maironio eilutę tiksliai gramatiškai, bet tada dingsta "Užmigo žemė" poetiškumas. Poetas gali ir vokiečių kalboje pradėti sakinį veiksmazodžiu, kaip darė Engertas. Antroji eil. Baldaufienė verčia Maironio "užgęsta" prozaišku "stehen weit offen", vad. lieka plačiai atidarytos, tuo tarpu Engertas naudoja geresnį "Augen schliessen" — uždaryti akis. Trečioje eilutėje B. savivališkai verčia Maironio "miega", "Traum", vad. sapną, kai E. palieka "Schlaf" — miega. Ketvirtoje eilutėje B. visiškai nutolsta nuo Maironio; ji rašo maždaug: Neįjungia ilgstančios širdies į savo kelionę (ar orbitą). Čia jau sunku net suprasti, kad Maironis kalbėjo tik apie negalinčią užmigti jaunąją krūtine. E. lieka arčiau Maironio, nors, norėdamas išlaikyti rimą, jis naudoja žodį "taugen" — tiktis, kuris neišreiškia žodžio "nemigdo", bet vis dėlto perteikia Maironio mintį.

Antrame posme, pirmoje eilutėje, B. pasirenka poetišką išsireikimą negu E., "in Schlaf wiegen", vietoje "loeschen", bet nukentė Maironio žodžių ekonomija, nes jos eilutė beveik dvigubai ilgesnė už Maironio. Tas pats atsitinka antroje eilutėje, ir visai be reikalo, nes vietoje "was es begehrt" yra žodis "Sehnsucht", kuris gal ir geresnis, nes skirtumas tarp "begehren" ir "sehnen" yra skirtumas tarp "geisti" ir "ilgėtis". Trečioje eilutėje vėl pastebime savivališkumą: Maironis kalba apie "dvasią", tačiau B. palieka "sirdį". Ar čia nauja interpretacija Maironio minties, ar nenoras skirti dvasios nuo širdies? E. verčia

RIMVYDAS SLIAZAS

"dvasią" i "Seele" — sielą. B. parenka tikslesnį vertimą žodžiui "atspėti" — "ergruenden", nors būtų geriau "erraten", tuo tarpu E., vėl saistomas rimo, naudoja "von fern ahnen" — nuvokti, kuris vis dėlto perteikia Maironio mintį. Ketvirtoje eilutėje B. žodį "atminimus" verčia vėl ilga fraze "was ihm gewesen", bet juk yra paprastas žodis "Erinnerung". Taipgi Baldaufienės versija kelia neaiškumą, nes jos išsireikimas gali reikšti "kas jai priklausė" ar "kas jai atsitiko" ar "ką ji jautė". Engertas parenka poetišką už "atminimų" "trauemend Waehnen", kuris tačiau vokiečių kalboje nereiškia būtinai "atminimus". Tačiau atsiminkime vėl, kad noras išlaikyti rimą vertė pasilikti prie šio pasirinkimo.

Trečiame posme, pirmoje eilutėje, Baldaufienės vertime randame daugiau negu yra pas Maironį: "tačiau aušra užgesins žvaigždes", taip pat antroje eilutėje E. lieka trumpesnis ir arčiau Maironio. Trečioji eilutė yra ta pati pas abu, tik skirtinga žodžių tvarka. Ketvirtoje eilutėje B., nevaržoma rimo, pasirenka tikslesnį žodį "Tiefen" — gilybės, kai E. rašo "Grunde" — dugnas, turėdamas vėl pasiduoti rimo taisyklėms.

Lyginant abu vertimus, siūloš tokios išvados: B. vertimas yra daugiau nupoetintas, nes jame nėra nei Maironio ritmo, nei rimo. Taip pat Maironio sakinio preciziškumas ir ekonomija yra pažeisti ilgesniais ir kartu prozaiškesniais vokiškais išsireikimais, kurie kartais pakeičia net originalią mintį ir daro įspūdį, kad vertėja per daug pridėjo savo skonio ar minčių. E. vertimas yra lyriškesnis, su ritmu ir rimu. B. yra tikslesnė tais atvejais, kada E. dėl rimo turi panaudoti žodį, kuris nėra visai tikslus vertimas Maironio žodžio, tačiau mintis dėl to nenukenčia.

Ir Salomėjos Nėries eilėraštyje palyginimas Baldaufienės ir Engerto vertimuose veda prie panašių išvadų. Pirmoje eilutėje B. išleidžia brūkšnį — tuo padarydama iš Nėries eilutės visai prozaiška sakinį, dingęs brūkš-

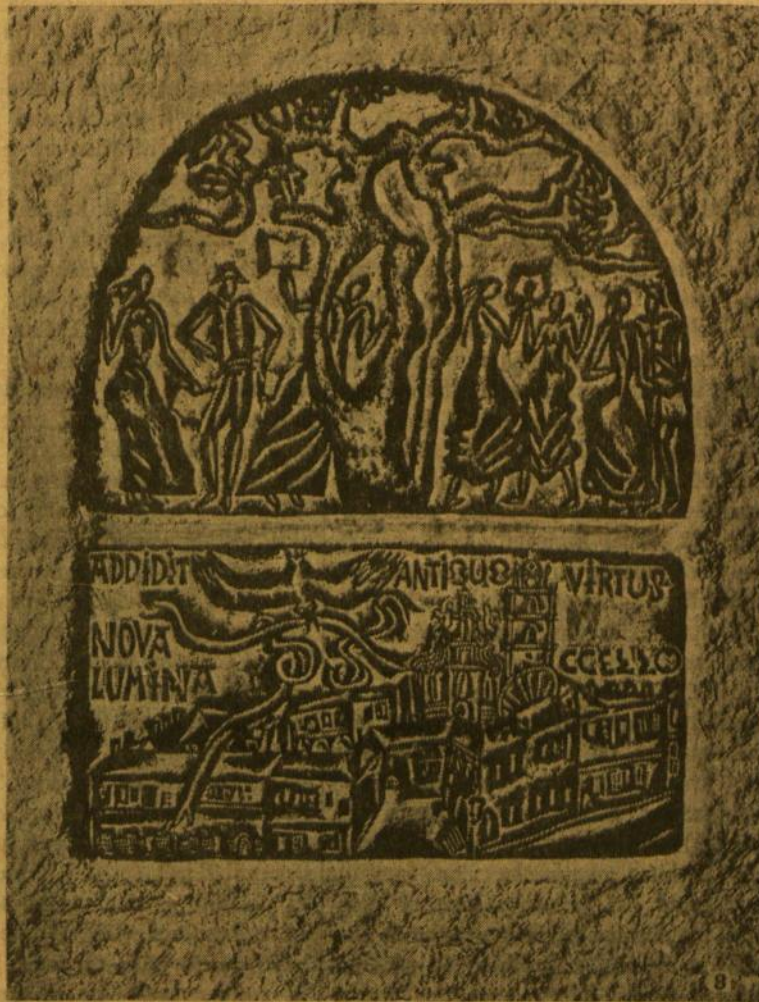
niu išreikštas dinamiškumas. Taip pat prozaškai išverčiamas žodis "palaidas" i "frei" — laisvas, kai E. tuo tarpu suranda geresnį "entfesselt" — paleistas nuo varžtų, pančių. Antroje eilutėje B. verčia "tyrus laukus" i "Steppen und Felder". Čia skaitytojui iškilis prieš akis plačios Rusijos stepės, o ne Lietuvos dirvonai. E. Nėries mintį išreiškia geriau su "Raum" — neapribota erdvė. Ketvirtoje eilutėje žodį "klaikus" B. verčia i "unheimlich", tačiau E. suranda dar stipresnį "grausig".

Antrame posme, pirmoje eilutėje, B. be reikalo kartoja žodį "Leben, E. to nedaro ir lieka ekonomiškis ir išpudingis. Antroje eilutėje B. naudoja "feurig" — ugninga vietoje E. "voll" — pilnas, tuo padarydama geresnę atranką negu E. Trečioje eilutėje E. pavyksta geras poetiškas Nėries vertimas, kai B. skamba vėl gan prozaškai. Trečioje eilutėje B. parenka tikslų vertimą "leidenschaftlich" žodžiui "aistringas", bet jis ilgas ir kažin ar būtų pačių vokiečių poetų naudojamasis. E. čia geriau naudoja žodį "toll".

Trečiame posme, pirmoje eilutėje, B. vėl apkarpo Nėries dinamiškumą. Nėries du kreipimais i žemę išreiškiami tik vienu "ach", E. palieka abu "O". Antroji eilutė B. verčia "mielai" tiksliai i "gerne". E. įveda būdvardį "lieblich" — gražiai, kurio visai nėra pas Nėrį. Trečioji eilutė tiksliau išverčia B. ir sunkiau suprantams E. versijoje.

Ketvirtoje posme, pirmoje eilutėje, B. verčia žodį "gaivalingas" i "unheimlich", ji naudoja tą patį žodį, kuris reiškė "klaikus". Ar "gaivalingas" ir "klaikus" reiškia tą patį? E. vertimas, nors laisvesnis, atrodo, geriau pagautas eilėraščių mintį. Trečioje eilutėje B. "syposis" verčia i "begruessen" — sveikinti, vėl nukrypdama nuo Nėries, ir be reikalo. E. verčia tiksliai "laecheln". Paskutinėje eilutėje B., kaip ir Nėris, kalba apie saulę. Dėl kažkokių priežasčių E. vietoj saulės naudoja žodį "meilė". Ar čia korektūros klaida ar visai netinkantis vertėjo indėlis.

Šis dviejų vertimų palyginimas turėtų rodyti, kad, kaip dar Engert, yra įmanoma versti lietuvių

Rimtas Tarabilda

Is ciklo "Vilniaus miesto žali bromai"

MAIRONIS IR SALOMĖJA NĖRIS VOKIŠKAI

MAIRONIS

UŽMIGO ŽEMĖ

Užmigo žemė. Tik dangaus
Negęsta alysi sidabrinės,
Ir sparnus miego malonaus
Nemigdo tik jaunos krūtinės.

Neužmigdyt naktis žvaigždės,
Neimuramins širdis troškimų;
Dvasia ko ieško, kas atspės,
Kai skęsta ji tarp atminimų!

Aušra saulėtekio nušvis,
Ir užsimerk nakties šviesybės,
Neras tik atsilio širdis:
Viltis nežvelgs i jos gilybes!

DIE ERDE SCHLIEF EIN

Die Erde schlief ein. Nur des Himmels
Silberne Augen stehen weit offen,
Der sanfte Fluegel eines Traumes
Zieht nicht das schnellend Herz in seine Bahn.

Die Nacht vermag die Sterne nicht in Schlaf wiegen,
Das Herz vermag, was begehrt, zu stillen nicht,
Was sucht es, wer wird das ergruenden,
Wenn es versinkt in dem, was ihm gewesen?

Doch wird das Morgenrot die Sterne loeschen,
Was nachts gegluet, sinkt jetzt in Schlaf,
Allein das Herz, es findet keine Ruh,
Die Hoffnung blicket nicht in seine Tiefen.

Vertė Lucija Baldauf

EINSCHLIEF DIE ERDE

Einschlies die Erde. Doch die Nacht
Schliesst nicht des Himmels Silberaugen,
Des Schlafes sanfter Fluegel Macht,
Sie kann der jungen Brust nicht taugen.

poezija i vokiečių kalba, išlaikant jos formą, ritmą, rimą, ir mintį. Tik toks vertimas perteiks mūsų poezijos visapusišką grožį. Senas yra ginčas: kas eilėrašty svarbiau — forma ar turinys? Ir išvada lieka, kad abu yra neatskiriama: forma išreiškia turinį. Taigi ir vertimas turėtų šito paisyti. L. Baldaufienė pati sako, kad ji čia apsiribojo. Bet ar vertėja gali šitaip daryti, ypatinai kai pati prisipažįsta, kad norinti supažindinti vokiečius su lietuvių poezija, jos grožiu. Koks grožis pasilieka aplamai, jeigu poeto sakiny vien perrašomas prozaškai svetima kalba ir dar ne visai tiksliai perduodami poeto įvaizdžiai ar mintys?

L. Baldaufienės darbas yra sveikintinas, nes gal jis taps vienu iš langelių, per kuriuos vokiečiai galės dirstelti i lietuvių literatūrą. Tačiau tas langelis anaipatol neužpildys spragos, kurią mato ir L. Baldaufienė, bū-

tent — nėra prieinamos lietuvių literatūros istorijos vokiečiams. Tai spragai užpildyti reikės rinkinių, kurių leidėjai ir vertėjai seks daugiau Engerto kryptimi — atkurti, nachdichten, eilėrašty svetimoje kalboje, nenustumiant poezijos kūrinio i prozaškumą ir išlaikant paties poeto įvaizdžių kiek galima autentiškesnį braižą.

LITAUISCHE LYRIK. Eine Anthologie Litauisch - deutsche. Ausgewaehlt und uebersetzt von Lucia Baldauf. Isleido Wilhelm Fink Verlag Muenchene 1972 m. Leidinys didelio formato, 308 psl., kaina 38 vokiškosios markės. Užsisakyti galima leidykloje, rašant ir pinigų siunčiant šiuo adresu: Wilhelm Fink Verlag, 8 Muenchen 23, Nikalaistr. 2, W. Germany.

Nicht loescht die Nacht nur seinen Stern,
Nicht stillt das Herz sein heisses Sehnen;
Was Seele sucht, wer anhn't's von fern,
Wenn sie versinkt in trauemend Waehnen!

Das Fruerrot flammt bald sonnenwaerts
Und tilgt der naecht'gen Luechter Runde;
Nicht findet Ruh allein das Herz:
Hoffnung blickt niht zu seinem Grunde!..

Vertė Horst Engert

SALOMEJA NĖRIS

GYVENIMO GIESMĖ

Gyvenimas mano — vėjas palaidas!
Kaip sakalas skrieja per tyrus laukus.
Gyvenimas mano — pavasario aidas.
Gyvenimas mano — tai sapnas klaikus.

Aš myliu gyvenimą — jauną, ugningą,
Kaip myli pavasari lauko gėlė!
Aš myliu gyvenimo džiaugsmą aistringą,
Stipriai — kaip jaunystė temoka mylėt.

O žeme, o motina mano brangioji!
Mielai tu puošiesi žiedais ir krauju. —
Jei burtus tavuosius pakeistų man rojum,
Tai būtų ilgu man, ilgu man be jų!

Aš myliu tave, gaivalingas pasauli!
Gal būt, kaip žvėris tu mane sudraskysi? —
Vis tiek — aš ir mirsiu šypsodamos saulei,
Ir saulė degs mano akyse!

DAS LIEDES LEBENS

Mein Leben ist ein freier Wind!
Wie ein Falke fliegt es ueber Steppen und Felder.
Mein Leben — ein Echo des Fruehlings.
Mein Leben — ein unheimlicher Traum.

Ich liebe das Leben, das junge, das feurige Leben,
Wie eine Feldblume den Fruehling nur liebt!
Ich liebe die leidenschaftliche Freude des Lebens, —
Wie nur die Jugend zu lieben vermag.

Ach, Erde, meine liebste Mutter,
Wie schmueckst du dich gerne mit Blueten und Blut. —
Und moechte man fuer deine Zauber Paradies mir geben,
Wie wuerde ich mich sehnen, sehnen nach dir.

Ich liebe dich, du unheimliche Welt!
Vielleicht wie ein Raubtier wirst du mich zerreißen? —
Doch auch im Sterben werde ich die Sonne begruessen,
Und die Sonne, sie wird brennen mir im Aug.

Vertė Lucija Baldauf

LEBENS LIED

Mein Leben, mein Leben — entfesseltes Schwingen!
So frei wie der Falke sich schwingt durch den Raum.
Mein Leben, mein Leben — ein fruehlinghaft Klängen.
Mein Leben, mein Leben, ein grausiger Traum!

Ich liebe das Leben, das junge, das volle,
Wie Blumen des Feldes den lenzlichen Tag!
Ich liebe die Freude des Lebens, die tolle —
Ich lieb', wie nur Jugend zu lieben vermag!

O Mutter, du meine, du teure, o Erde!
Du schmueckst dich so lieblich mit Blueten und Blut —
Wenn mir deine Zauber das Jenseits verkehrte,
Dann waer es so lange — so lang' und nicht gut.

Ich liebe dich, Welt, du naturhafte Wonne!
Vielleicht wirst du tiergleich das Blut mir entsaugen —
Ganz gleich meine Laepfen, sie laecheln der Sonne,
Und Liebe brennt mir in den Augen.

Vertė Horst Engert

PRIKELKIME MIEGANTJ MILŽINA

(Atkelta iš 2 pusl.)

parengto plano lituanistinių kursų lietuviškai nekalbančiam jaunimui. Galėtų būti dar viena įdomi tezę tokiam doktoratui: "A Curriculum Designed for Ethnic Studies in Saturday School". Tokia medžiaga irgi būtų naudinga ne vien Lietuvių Bendruomenės Svietimo Tarybai, kuri gal ir galėtų išrūpinti stipendiją tokiam darbu, bet būtų naudinga ir praktiška net kitataučiams.

Tiems, kurie specializuojasi sociologijoje, gal būtų įdomu paieškoti duomenų ir parašyti veikalą: "Factors in Preservation of Ethnic Identity" arba "Mobility of Lithuanian Immigrants". Aš manau, kad tokie dalykai būtų

dar kartą naudingi ne vien mum, ne vien propagandai. Manychiau, kad jie nepasiliktų dulkėty vien bibliotekoj, bet būtų naudingas šaltinis ir kitiems.

Kiti iš mūsų jaunimo domisi politiniais mokslais. Toks veikalas kaip Leono Sabaliūno "Lithuania in Crisis", nors jis susilaukė ir tam tikro neigiamo įvertinimo iš kito rimto politinių mokslų specialisto, mano manymu, bus vis dėlto naudingas visom atinančiom lietuvių kartom išviejoj ir angliškai skaitančiai visuomenei. Jei ne dėl ko kito, tai bent dėl to, kad viena kartą pasirodė lietuviškų klausimų knyga, parašyta gera angli kalba. O jei vienas kitas, sako, kad ta knyga tendencinga, nemoksliška, tai dar labiau reikalinga, kad kuris nors kitas iš mūsų jaunųjų akademikų parašytų gerą angli kalba studiją anų kritiškų dviejų metų, kuriuose Lietu-

Rimtas Tarabilda

Is ciklo "Vilniaus miesto žali bromai"

APIE SĄVEIKOS FILOSOFIJĄ

(Atkelta iš 4 pusl.)

nas, jau esančios būties įvairiopam kitimui" (broš. p. 10). Pasaulio išsivystyme reikia neišleisti "iš akių ir Dievo apvaizdos kuriamojo veikimo" (t. p.). — Tai labai ryškus sąveikos filosofijos pavyzdys. Ką jis išaiškina?

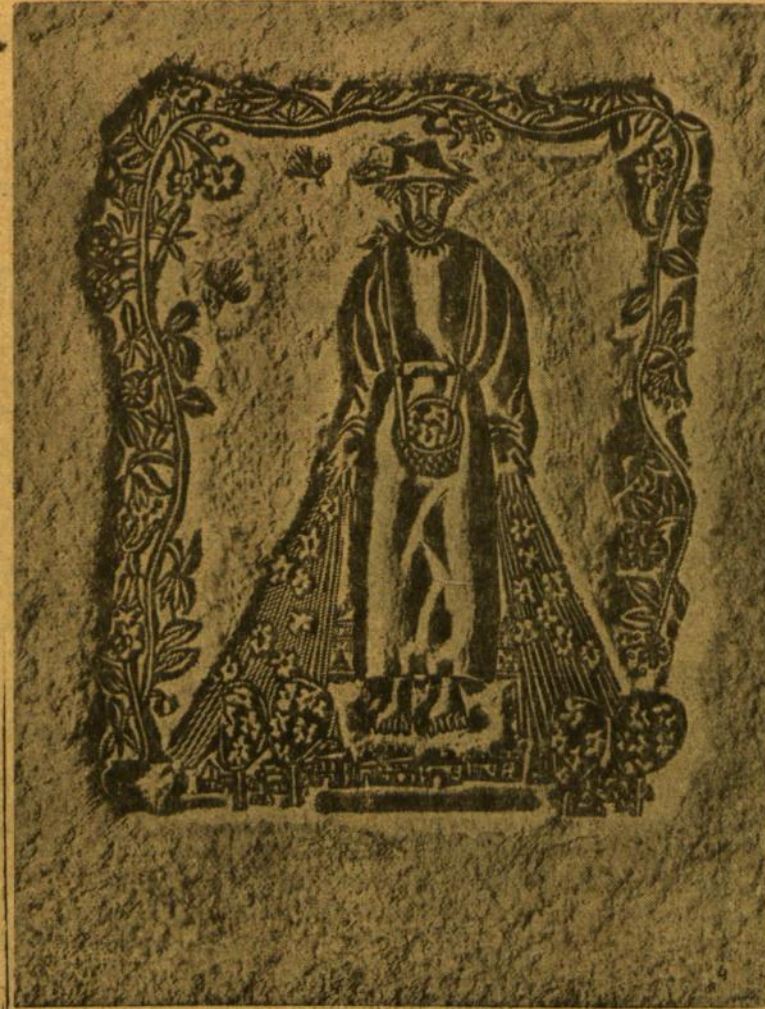
Senieji filosofai teisingai sakė, kad tasai, kuris per daug įrodo, nieko neįrodo: "qui nimis probat, nihil probat". Taip ir Celiešius sąveikos atveju. Jis teisingai teigia apvaizdinį Dievo kūrimą, kuriuo visa laikosi — ne tik tiltas, bet ir mudviejų ginčas, ir blasfeminis vokiečių liberalo R. Augsteino veikalas "Jesus-Menschensohn" (1972), nes jei nebūtų Viešpaties nuolatinio kuriamojo veikimo, tai nebūtų nei inžinieriaus, nei gamtos dėsnio, nei idėjų, nei piktažodžiavimų. Tačiau Celiešius klysta, šį visuotinį apvaizdinį kūrimą paverdamas atskiro kosmologinio (gamtinio ar kultūrinio) dailto bei reiškinio priežastimi: "tiltas sukurtas ir žmogaus galiomis, ir gamtos dėsnio veikimu, ir, galutinai, Dievo apvaizdinio kūrimu" (broš. p. 10). Čia aiškiai regėti, kaip Apvaizda esti pastatoma šalia inžinieriaus galių ir medžiagos sąvybių, tačiau ką gi Apvaizda, tiltą statant, išaiškina ar įrodo? Apvaizdos veikimo visuotinumą yra toks platus bei gilus, jog jos šaukimasis kaip priežastinio veiksnio tilto statybai įrodo per daug, o tuo pačiu nieko neįrodo ir nieko neišaiškina. Dievas čia esti įjungiamas į kosmologinių veiksmų eilę, tarsi jų nepakaktų tilto statybai. Tuo tarpu apvaizdinis Dievo kūrimas vyksta anaipol nei kosmologinėje tilto statyboje, o ontologinėje būvimo plotmėje. Ši būvimo plotmė apima visa, taigi ir tiltą, tačiau dėl to ji anaipol neviršta tilto (ar kurio kito dalyko) statybos veiksmu. Senosios filosofijos klaida įjungti Dievą į būtybės giminę pasikartojia ir P. Celiešiaus sąveikos filosofijoje, įjungiant Dievą į veiksnio giminę: Dievas veikia tilto statyboje kartu su inžinieriumi bei gamtos dėsniais, tik šis jo veikimas sudarąs savotišką rūsį, išskiriamą terminu "apvaizdinis". Tačiau kaip Dievo buvimas nėra kūrinio buvimas, taip ir Dievo veikimas nėra žmogaus ar gamtos dėsnio veikimas. Kaip buvimas nėra bendra giminė, apjungianti pasaulį ir Dievą, taip ir veikimas nėra bendra giminė, suvedanti vienybėn žmogaus kūrybą, gamtos dėsnius ir dieviškąją Apvaizdą. Apvaizdinis veikimas yra kuriamojo akto dartinis, vadinasi, nepalaujantis būtybės šauksmas iš nebūties, kad ji- nait būtų. Tai ontologinė plotmė glaudžia šio žodžio prasme. Tuo tarpu tilto statymas, kaip ir visi kiti žmogaus veiksmai bei gamtos reiškiniai, yra jau šios pašauktos būtybės veikimas kosmologinėje plotmėje. Kokią tad būdą būtų galima įjungti aną ontologinę Viešpaties aktą į šių kosmologinių veiksmų eilę ir sakyti, esą Absolutas būtinas šiem veiksmai veiksmeliu vykdyti? Tai nusikaltimas loginiam pakankamo pagrindo dėsnio, kuris pasiekėmės pobūdžiui reikalauja ir atitinkamos priežasties pobūdžio: "causa aequat effectum". Pakankamo pagrindo negalima siaurinti ten, kur to reikalauja paseka. Bet jo nevalia ne plėsti ten, kur to paseka nereikalauja. O nejaugi tilto statyba per upę ar piktybinio auglio atsiradimą kepenyse reikalauja Absolutu kaip pakankamo pagrindo? Todėl krikščionis ontologas, kuris kosmologiniuose reiškinuose regėtų, kaip Celiešius to nori, šalia gamtos dėsnio ir žmogaus kūrybinių galių dar ir Dievą kaip veiksnį, būtų blogas ontologas: jis sujauktų plotmę — ontologinę su kosmologine — ir pamirštų, kad ontologo uždavinys atsidėti ne atskiram reiškiniumi bei dailtū, bet būčiai kaip tokiai ens qua ens. Iš tokios blogos ontologijos ir kyla Celiešiaus sakiny: "O man atrodo, kad Dievas bendradarbiauja tiek su gamtos dėsniais, tiek su žmogaus kuriančiomis galiomis" (broš. p. 12).

b. Šis sakiny savaime mus veda į antrą sąveikos filosofijos klišių

bei pavojų, būtent: padaryti Dievą blogio autoriumi. Juk jeigu Dievas bendradarbiauja tiek su gamtos dėsniais, tiek su kūrybinėmis žmogaus galiomis, vadinasi, įsijungia į jų veikimą, tai reikia nepamiršti, kad ir gamtos dėsniai, ir žmogaus galios veikia ne tik teigiamai, bet ir neigiamai: jie ne tik stato, bet ir ardo; ne tik gimdo, bet ir žudo. Pristinkime ankstesnį Celiešiaus tilto pavyzdį. Jo statyboje jis randa tris veiksmus: gamtą, žmogų ir Dievą. Jie visi veikia, ir tik jų visų sąveika atsiranda tiltas. Kokia graži darna! Tačiau ši darna trunka tik tol, kol paklausiamas: o kokia sąveikinė tų pačių dalykų priežastis (Celiešius) padaro, kad tiltas ima ir sugriūva? Kuris šios sąveikinės priežasties veiksmas tokiu atveju pasirodo buvęs nepajėgus: inžinierius, gamtos dėsniai, apvaizdinis Dievo kūrimas? O gal visi kartu? Gal tad ir neigiamas kosmologinis veiksmas reikalauja Absolutu, jei jo, pasak Celiešiaus, reikalauja pasaulio evoliucija apskritai? Juk evoliucijoje neigiamų veiksmų esama eibės. Jeigu Absolutas yra būtinas "jau esančios būties įvairiopam kitimui" (Celiešius), tai jis būtinas tiek teigiamam, tiek neigiamam veiksmam, kadangi kitimas be neigiamų veiksmų iš viso yra neįmanomas: vienos būties gimimas juk yra kitos būtybės žlugimas — generatio unius est corruptio alterius. Ir visa tai vyksta tiek pagal gamtos dėsnius, tiek pagal kūrybinę žmogaus galią. Jeigu tad Dievas bendradarbiauja ir su šiais dėsniais, ir su šiomis galiomis, tai tada jis yra ir neigiamų veiksmų autorius. Tada jis tiltą ne tik stato, bet ir griauia. Tada jis apvaizdinio savo kūrimu gamina ne tik sveiką, bet ir piktybinio auglio celę. Tada jis bendradarbiauja ne tik su darbininku, kuris savo sanitaupas neša į banką, bet ir su plėšliu, kuris iš patį banką apiplėšia. Tada jis kaip veiksmas esti randamas epidemijose ir karuose, žemės drebenimuose ir revoliucijose, miškų ir miestų gaisruose ir t. t. ir t. t., o jeigu čia apvaizdinio kūrimo nėra, jeigu visų šių neigiamųjų atveju Dievas yra tik kosmologinės srities palaikytojas jos buvime, bet ne veiksmas jos veikime, ar tai tada reiška, kad kosmologinė sritis yra savarankiška tik savo neigiamybėje, o nesavarankiška teigiamumoje savo veiksmuose? Ar tai reiška, kad žmogus gali tiltą susprogdinti be Dievo, bet negali jo pastatyti be Dievo?

Jeigu tad sąveikos filosofija yra nuosekliai išmąstoma ligi galo, tai ji turi arba pripažinti kosmologinės srities savarankiskumą josios veikime, arba padaryti Dievą visų šios srities veiksmų vienu iš autorių, už kuriuos jis, kaip protinga bei laisva būtybė, yra atsakingas — ypač ten, kur žmogus nedalyvauja, sakysime: gamtinės katastrofos. Kitaip tariant, sąveikos filosofija turi arba įjungti Dievą kaip bendradarbių ir į blogus pasaulio veiksmus arba išjungti jį iš visų pasaulio veiksmų, palikdama šiuos gamtinę būtinybę ir žmogiskajai laisvei. Kitos išieities autorius nemato. Jokia evoliucinė harmonija čia nieko nepa- dės, nes jokios harmonijos negalima statyti ant nekaltų būtybių — vis tiek ar jie būtų gyviai ar žmonės — kančios. Jeigu Dievas iš tikro tokios harmonijos statyboje bendradarbiauja, tuomet F. Dostojevskio Ivanas Karamazovas būtų teisus, grąžindamas Viešpatį bi-lietą jelti į tokią harmoniją.

"Sąveikos filosofijos" užkulis yra teilhardizmas, kuriuo ir Celiešius nėra dar nusikratęs. Todėl jis ir gina Absolutu būtinybę pasaulio evoliucijai, griebdamasis sąveikinės priežasties, kurioje dalyvauja ir Dievas. Tačiau, kaip žinome (plg. autororiaus knygos p. 277—78), Teilhard de Chardin sumenkina blogio vaidmenį, vadinamas blogi antriniais evoliucijos produktais, tarsi skiedros, obliuojant lentas. Nei blogio tragikos ryšium su pasauliu, nei jo nesuderinamumo ryšium su Dievu Teilhardas neregi ir į savo

Rimtas Tarabilda

Iš ciklo "Vilniaus miesto žali bromal"

PRIKELKIME MIEGANTJ MILŽINĄ

(Atkelta iš 3 pusl.)

va prarado savo nepriklausomybę. Toks veikalas, kurioj nors tarptautinėje konferencijoje, atelityje gali sudaryti svarbų šalitinį, kada bus konkrečiai svarstoma Lietuvos laisvės byla.

Aišku, kad ne visi iš mūsų jaunimo žada siekti doktorato arba magistro; aišku, taip pat, kad daugelis specializuojasi griežtose moksluose, kur gali būti neįmanoma rasti aiškių ryšių tarp pasirinktų mokslų ir lietuviškos veiklos.

Mums reikia radijo ir televizijos specialistų, kurie rimtai įeity į šią profesiją, bei rašytojų tų srityj. Nė viena, o daugelis mūsų dienomis vyrujančių idėjų būkva prastuma kurioj nors televizijos dramoj. Išvaizduokite, kiek lenkus paniekinančių anekdotų, ("Polish Jokes") atsveria tokia televizijos programa kaip "Banaček". Nereikia nei to. Reikia tik strategiškai įpinti vieną kitą faktą arba mintį vienoj ar kitoj televizijos programoj, kad jie turėtų didelės įtakos. Bet todėl reikia mūsų žmonių New Yorke, Chicagoj, Hollywoode tų rašytojų tarpe. Tikrai reikia žmonių, kurie rašo lietuviškoj spaudoj, bet reikia ir tų, kurie yra jautriose pozicijose amerikiečių tarpe.

O gal mūsų jaunimo tape sėdi tas, arba ta, kuris vieną dieną parašys romaną, kuris taip iš-

sistemą neįima. Juo seka ir P. Celiešius. Ir jis, pateikdamas savą sąveikos filosofijos apybraižą, nė žodelio neužsimena apie blogi ir jo vaidmenį šioje visuotinėje sąveikoje. Tuomet, žinoma, ši sąveika pasirodo tokia gražutė, jog tik imk ir sekis ją į švarko atlapo skylutę tarsi raudoną gvazdiką. Deja, blogis yra pasaulyje toks tikras, jog niekas, ypač krikščionis ontologas, negali pro jį praeti. Kas tai mėgina kaip V. Solovjovas, savo jaunystėje, tas vėliau, patyrimo priverstas, griebiasi perstatyti visą savo filosofijos sistemą. Tik dažniausiai tai esti jau per vėlu. O jei blogis yra regimas iš pat pradžių, tai visokia sąveikos filosofija jo šviesoje pasirodo arba naivi, arba virsta iliuzine eschatologijos užuobęga (anticipacija), kai Dievas bus viskas visame, tačiau kai šios senosios žemės nebebus (plg. Apr 21, 1—4). O kol ši senoji žemė nėra perkeista į "naują žemę" (apr 21, 1), tol ji "kenčia skausmus iki šiolėi" (rom 8,22) ir tol kiekviena sąveika, kurioje blogis nepaisomas, virsta ružvais akiniais, rodančiais

kels viešumoje antrosios lietuvių imigracijos gyvenimą, panašiai kaip užfiksavo pirmosios imigracijos lietuvių gyvenimą Chicago skerdyklų rajone rašytojas Upton Sinclair. Tam gali jaunieji jau šiandien ruošti, kruopščiai atsidėdami kūrybinės rašybos ("Creative Writing") kursams.

Kviesčiau tuos, kurie mokotės "computer programming", susisiekt su LB Tarybos pirmininku, nes jau seniai reikėjo suvesti į kompiuterio kartoteką mūsų lietuvių Amerikoje, ar bendrai išsviųjų, žmogiškuosius resursus. Svetimto Tarybai rūpi suieškoti visus jaunų vaikų tėvus, kad galėtų juos supažindinti su vaikams taikytom knygom. Kunigų Vienybė rūpi taip pat turėti po ranka lietuviškų parapijų esminių duomenis. Reikėtų mums žinoti, kurie lietuviai eina pareigas amerikiečių spaudoj bei radijo — televizijos programa kaip "Banaček". Nereikia nei to. Reikia tik strategiškai įpinti vieną kitą faktą arba mintį vienoj ar kitoj televizijos programoj, kad jie turėtų didelės įtakos. Bet todėl reikia mūsų žmonių New Yorke, Chicagoj, Hollywoode tų rašytojų tarpe. Tikrai reikia žmonių, kurie rašo lietuviškoj spaudoj, bet reikia ir tų, kurie yra jautriose pozicijose amerikiečių tarpe.

O gal mūsų jaunimo tape sėdi tas, arba ta, kuris vieną dieną parašys romaną, kuris taip iš-

žmogui pasaulį tokį, kokio iš tikro nėra. Jeigu tad P. Celiešius mėgin-tų savą ontologiją nebelakyti ilgiau "in pectore", o ją išvystyti ir paskelbti, tai autorius jam visų pirma patartų susidomėti V. Solovjovo filosofiniu keliu, kuris prasidėjo irgi visuotinė sąveika, tačiau atsidaužė galop į blogi ir į jį sudužo. "Trys pašnekesiai (try razgovora)" yra ne tik Solovjovo, bet ir kiekvieno sąveikos filosofijos šalininko pamokantis įspėjimas.

Tuo autorius ir baigia pirmosios serijos laiškus saviem kritikam. Ar išaugs antroji tokių laišku serija, priklausys nuo kritiku, kiek jie atsilieps į čia pateiktas ir kiek plačiau, negu knygoje, išvystytas mintis. Atrodo, kad pastaruoj metų teologinis pokalbis mūsų spaudoje gyvenja. Todėl būtų gera, kad į autoriaus pokalbį su savo kritikais įjungtų ir daugiau teologiškai mąstančių asmenų — tiek dvasiškių, tiek pasauliškių. "Draugo" kultūrinis priedas yra iš tikro nepavardujama tokio pokalbio plotmė.

tinkančio vadovavimo pareigoms. Ar neįmanoma studentams su stovyklų rengėjais, organizacijom ir tėvais susitarti, kad tinkami studentai su tinkamu atlyginimu galėtų tokiu būdu lietuviškai visuomenei pasitarnauti?

Turime žurnalistiką studijuojančių. Iš jų iškirs tie, kuriems teks netrukus išpareigoti lietuviškoj spaudoj. Bet mum jau dabar reikia tinkamo laikraščio arba žurnalo anglų kalba, kuris pasiektų tų mūsų jaunimo dalį, kuri lietuviškai jau nebeskaito.

Prieš daugelį metų, kai buvau dar pradinėj mokykloj, atbėgo pas mane vienas mūsų gatvės gyventojas, lietuvių kilmės, maždaug mano amžiaus vaikas ir sakė: "Look what I got — a Lithuanian magazine!" Tai buvo vienas iš pirmųjų numeriu "Marian" žurnalo.

Ten visa medžiaga būdavo spausdinama anglų kalba. Bet būdavo koks skaitinėlis iš lietuviškos literatūros ar iš lietuviškos istorijos, buvo net ir kalbos skyrius — "Introduction to Lithuanian", kiek jo ten įmanoma buvo į vieną puslapį kartą į mėnesį sudėti. Bet tai buvo tam tikras sugundymas, sudominimas. Ir mes, mūsų gatvėje, kokie penki užsisakėm tą žurnalą. Tas žurnalas "nuskendo", mano manymu, vien tik dėl vieno žmogaus, vienuolio posto pakeitimo ir nieko kito. Jis būtų galėjęs tęsti ilgiau. Mano manymu, dabar kyla šiai pasiūlai visai nauja rinka — nauja karta, kuriai reikia tokio žurnalo. Tuos, kurie skaito lietuviškai ir kuriems viskas lietuviškai įkandama, tas žurnalas nesugundys ir nieko blogo jiems nepadarys. Tiems, kuriems lietuviškas skaitymas yra tik didelė argaila, gal tokios skaitybos būtina reikia.

Lietuvių išsviųjų istorija aiškiai liudija, kokį svarbų vaidmenį atlieka lietuviškos parapijos, vienuolijos ir kitos institucijos, jeigu ten yra kunigų, pastorių, vienuolių, kurie sugeba sujungti lietuviybę su krikščionyste. Visa eilė tų parapijų jau dingsta. Mums būtina reikalinga naujų jėgų. Mums reikia jaunimo, kuris suprastų, ką reiška lietuviškė mūsų aplinkoj ir ką reiška krikščionybė. Mums reikia jaunimo, kuris nesigailėtų, kuris jaustų reikalą pasižvesti savo artimui lietuviškame ir krikščioniškame gyvenimo kely.

Mums reiktų gal lietuviškų "Nader's Raiders". Mums reiktų studijuojančių jaunimo komandos, kuri užsiimtų ne tuščia kritika. Tie, kurie susipažinę su "Nader's Raiders" veikla, žinote, kiek jie daug darbo ten įveda.

SOLŽENICYNŲ 1914 M. RUGPIOTIS

"August 1914" (išleido Farrar, Straus and Giroux, New York, 1972m. 622 psl., kainą 10 dol.)

Neseniai iš spaudos išėjęs Aleksandro Solženicyno veikalas jau eilė savaičių kaip yra labiausiai perkamųjų knygų sąrašė, ir tai pirmąjį kartą Lietuvoje. Be abejo, čia turi reikšmės, kad veikalas yra Nobelio premija pagerbtu rašytojo, kurio ankstybesnieji kūriniai - One Day in the Life of Ivan Denisovich, Cancer Ward, The First Circle yra tokie intriguojantieji ir aukštos literatūrinės vertės. Turi reikšmės ir faktas, kad tas tvirtų nusistatymų kūrybingas rašytojas nesiduoda palaužiamas siaurų Kremliaus biurokratų, o pasilieka laisvės šaukliu už geležinės uždangos.

Apie šį veikalą būtų sunkiau pasakyti tą patį, ką apie aukščiausių minėtuosius. Čia Solženicyna

Kiek jie daug pastangų ir kiek jie daug specialistų turi savo tarpe iš studijuojančių jaunimo, iš tų kurie, tik baigę mokslus, randa galimybių atidėti savo profesinį darbą, o paaukoti vienerius metus šitam darbu. Mano manymu, būtų visiems naudinga, jeigu lietuvių tarpe toks jaunimas rimtai, su pagrindu, su duomenim iškeltų tam tikrus kritiškus klausimus mūsų visuomenei.

Savo tarpe tikrai turime Miegantį Milžiną — studentiją. Jis miega, ne ta prasme, kad lietuvių studentai, kaip pavieniai asmenys, būtų apsnūdę, bet ta prasme, kad Milžinui reikia persijorganizuoti — sulaukti jėgas, talentus, gabumus. O tos jėgos yra tikrai milžiniškos. Kad jos būtų prikeltos, nereikia rimto studento atitraukti nuo jo pagrindinio mokslo darbo. Reikia tik truputį vaizduotės, reikia sudaryti galimybes studentams pasitarti, realiai apskaičiuoti įvairias galimybes, išvystyti, kiek įmanoma, bendrą strategiją ir imtis darbo. Tokiu būdu ir studentas, matydamas ryšį tarp mokslo ir gyvenimo, rastų dar vieną aktyvų moksle pasistengti, ir visuomenė jau dabar galėtų pasinaudoti jo įnašomis.

Ar šių metų Lietuvių studentų sąjungos suvažiavimas bus naujos gadinės pradžia ar ne, priklausys nuo Jūsų — nuo paties akademinio jaunimo, kurie nesigaili pašvesti brangų laiką šių reikiamų svarstymų ir darbui. Tad ir linkiu tą Miegantį Milžiną prikelti.

skandina pasiryžimas duoti pirmojo pasaulinio karo pradžios strateginę kroniką. Žinoma, kaip pats buvęs karys, aprašęs maždaug tas pat sritis, per kurias jam pačiam teko žygiuoti II pasaulinio karo metu, jis ir šiame veikalė duoda daugelį, ypač kariškiams, intriguojančių Samsonovo armijos žlugimo smulkmenų. Jeigu tie dalykai įdomūs karo istorikams, tai jie sunkoki eiliniam skaitytojui. Atrodo, kad tai jautė ir leidėjai, kurie kai kuriuos skyrius paleido net, petiū.

Tačiau ir šioje knygoje tas didelis talentas švysteli dideliais sugebėjimais, ypač ten, kur jam atsiranda proga prabilti kaip beletristui, mokančiam įžvelgti žmogaus psichologiją ypatingose aplinkybėse. Samsonovo asmens pavaiždavimas ir jo tragiškoji mirtis, sumuštos armijos grupių prasižėmo nuotykių, atskirų karių pergyvenimų aptarimai, studentišku romanėlių payaždavimas ir eilė kitų temų tai vis sritys, kur Solženicyno genijus sušvinta, pasidaro kūrybingai intriguojantis. Žiūrėk, jis apie moterį pasakys, kad ji buvo taip laiminga, jog jos džiaugsmo perteklius liejosi per krantus, barstydamasis į aplinką. Idomu, kad tas ateisti-nėje Rusijoje išaugęs rašytojas net keliose šio veikalo vietose prabyla religiniu žodžiu, kalbėdamas apie Samsonovo maldą, aprašydamas karių improvizuojamas religines laidotuvių apeigas frontė ir panašiai.

Solženicynas net septynetoje vietų šiam veikalė sumini lietuvius, lietuvių dalinius, bet tik sumini, plačiau neaptardamas. Apskritai, veikalas įdomus pasikaityti ir tiems, kurie domisi karo istorija, ir tiems, kurie interesuojasi kūrybinga beletristika. J. Pr.

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida
Galima pirkt dalimis ir išmokėtinai
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western — Tel. GR 6-4421

BERT'S STANDARD SERVICE
Road Service — Major Mechanical
Elektroninis motor suregulavimas (Tune-up). Air condition specialistai, Gazolinas, Padangos ir kiti reikmenys.
6645 S. Western — Tel. 778-9250
Savin. Norbertas Langys

PLATINKITE "DRAUGĄ".

6% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$5,000 OR MORE Two Year Maturity	5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1,000.00 One Year Maturity	SHORT TERM 5 1/4% PER ANNUM 3 or 6 month term Minimum \$1,000.00	5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS
--	---	--	---

CHICAGOS TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVE dėl bet kokių išsų namo pagerinimų duoda paskolas iki \$500 00 ir daugiau tinkamomis sąlygomis. O gal Jums yra reikalingi pinigai dėl kitokių reikalų? Ar jei neturite nuosavo namo ir Jums nušiboda mokėti aukštas nuomas išigykite nuosavą namus.

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY PAID QUARTERLY
BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIS KREPDKITES Į

Chicago Savings and Loan Assn.

Philomena D. Pakel, President
6245 SO. WESTERN AVE. TEL. — GR 6-7575
HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs & Fri. 9 to 6, Sat. 9 to 12:30

NAUJI LEIDINIAI

• **AŠTUNTOJI PRADALGĖ.** Literatūros metraštis. Nidos klubo leidinys Nr. 87, 1972. Metraštį redagavo K. Barėnas. Leidinys 416 psl. Kaina \$ 4.50 m'kšt. viršeliais ir \$5.00 kietais. Metraštis gaunamas ir "Drauge".

Su literatūros žurnalais ir periodiniais leidiniais šio pokario dešimtmėčiui išsivijoje mums vis nesisekė. Negaėtume sakyti, kad jų nebuvo. Ir Vokietijoje ir vėliau užjūriuose jie pasirodydavo, bet ir greit mirdavo, savo lygiu ne kartą neperkoję net mūsų literatūros vidurkio. Ilgiau laikėsi ir mūsų literatūros istorikui savais, konkrečiais užmojais bus įdomesni vien "Literatūros Lankai". Bet ir jiems 1959 metais sustojus, literatūros žurnalai ir šios rūšies periodinių leidinių dirvuose nieko naujo jau nebeišdugo, kol 1964 m. "Nidos" leidykla Londone, Anglijoje, ėmė leisti literatūros metraštį "Pradalgė". Tokiu būdu šiomet jau pasirodė "Aštuntoji Pradalgė". Metraštį nuo pat pirmojo tomo redaguoja Londone gyvenantis rašytojas Kazimieras Barėnas. Iš tolo žiūrint, atrodo, kad jis ir yra pats didžiausias bičiulis didžiausias linkėjimas kirtėjui Kaz. Barėnui ir būtu užsimoto nemesti, nepavargti, o Pradalgę po Pradalgės varyti ir toliau.

Nauja "Aštuntąja Pradalgė" prirašė šie mūsų poetai, beletristai ir literatūros kritikai, eseistai: F. Kirša, P. Orintaitė, Vyt. Alant, J. Švabaitė, G. Tulauskaitė, M. J. Saulaitė, V. Slaitas, Ed. Cinzas, P. Milašius, Pr. Visvydas, Z. Tenisonaitė, A. L. Lapšys, A. Giedrius, Alf. Giedraitis, Ald. Prižgintaitė, K. S. Karpius, J. Gliauda, Alg. Titus Antanaitis, K. Almenas, R. Cinka, K. Barėnas, Alf. Šešplaukis ir Pr. Naujokaitis.

Poezijai skirtuose puslapiuose, jau kaip pomirtinis poeto palikimas, yra pluoštas pastarųjų Fausto Kiršos eilėraščių ir ištrauka iš "Pelenų" IV knygos, Julijos Švabaitės eilėraščių ciklas "Requiem klasės draugams" savo vidine kompozicija, jausmo intensyvumu ir žodžio taupumu, tur būt, eity tuoj po geriausių jos ankstesnių eilėraščių tėvo tema. Gražinos Tulauskaitės egoistiniai eilėraščiai poetės kelyje nieko naujo neatskleidžia, tačiau ir neatsi-

lieka nuo ankstesniųjų. Marijos Jurgitos Saulaitytės posmai ši kartą kiek šoktelėjo aukštyne žodžio atrinkimo prasme ir filosofinės potekstės nuosirdžiu paprastumu. Vlado Šlaito septynių dalių eilėraščių ciklas apie senatvę ir apie praėjusį gyvenimą yra kone unikuminis mūsų lyrikos kelyje, kuriame būdavo vis labiau apdainuojama nerūpestinga vis skrajanti jaunystė. O štai Slaitas ėmė ir savo posmais įrodė, kokia gali būti graži poezija apie senatvę ir kokia graži yra senatvė, kai žmogus jon eina ir joje gyvena su krikščionišku paprastumu. Prano Visvydo eilėraščiai ši kartą temomis ir įvaizdžiais skamba kaip giedri šalta diena, kurioje kiekvienas daiktas tampa permatomai skaidrus. Kai mūsų poezija vis yra labiau svylančiai išsijausminusi, Pr. Visvydo eilėraščiai vis dar yra įvairiais literatūriniais atžvilgiais per mažai organizuoti, autorė dar vis sunkiai sugriebia minties ir formos magiškąjį sujungimą. Algio L. Lapšio posmai vis dėlto dar yra labai toli nuo šandien pasiektų lietuvių poezijos lygio. Atrodo, kad autorius galvoja, jog kiekvienai eilutėmis surašyti žodžiai jau yra poezija. Ant. Giedriaus eiliuotam dialogui su šuneliu Sargium trūksta kondensuotumo ir formos grakštumo, kas ypač svarbu tokio linksmo pobūdžio, sarkastinės užuominos kūrinio. Alfonso Giedraičio "Litanija" net ir iš minimalių poezijos normų visai iškrinta. Adonos Prižgintaitės eilėraščiuose taipgi per mažai nors savęs ir naujesnio tiek turinio, tiek formos prasme. Prie eiliuotinės duoklės galėtume priskirti ir Jurgio Gliaudos viena-veiksmį fašą "Idealų medžiotojai". Tik jo eiliuotosios vietos savo eiliavimo technika yra taip toli nuo šandien Lietuvoje ir išsivijoje pasiektu humoristinio posmo išradinimo ir grakštumo, kad net ir palyginimo negali čia rasti.

"Aštuntosios Pradalgės" proza ši kartą pradžiugina pačiu pirmuoju gabalu: Petronėlės Orintaitės "C'est la vie"! Prancūziškas pavadinimas noveliukei kaip patikt. Ji parašyta tokiu šmaikščiu grakštumu, tokiu spalvos, žodžio ir piešiamų portretų balansu, kad tik skaityk ir gėrėkis. Vytauto

Alanto "Šventaragio" ištrauka ir vėl yra prisiverstinis skaitymas. Atrodo, kad autoriui jo darbo literatūrinis aspektas beveik kaip ir nerūpi, o tik atkakliai rašo, kaip ten, jo galva, buvo. Ir gaila, kad didelis užmojis yra tiesiog apvalomas nuo literatūros, kaip mes ją šiandien, po šimtametinės raidos, suprantame. Bene pati geriausia šios "Pradalgės" proza yra Eduardo Cinzo ištrauka iš romano "Raudonojo arklio vasara". Tai aplamai naujas žodis mūsų šiandieninėje beletristikoje tiek temos, tiek įvykio, žodžio ir potekstinio plano prasme. Eduardo Cinzo atėjimas yra, be abejo, didžiausia naujiena šiandieninėje mūsų literatūroje. Atradimas yra ir Pranas Milašius, kurio lyg ir memuariniai vaizdeliai Ievos Simonaitytės klaidpėdiškąją tradiciją perkelia ir išsivijos literatūron. Antano Giedriaus "Tėvo valia" — didaktinė pasaka, gražiai išsilaikanti šio žanro nepretenzingam lygyje. Tikras nesupratimas šių dienų literatūros metraštyje yra Kazio S. Karpius neva novelė ar apysaka "Praeities šešėliai". Tai tik mažaraščio įnikimas rašyti, net ir nežinant, kas iš viso yra grožinė literatūra, koks turi būti jos rūbas ir kokios normos. Šio dalykėlio literatūros metraštis tikrai dėti nevertę. Jis pats vienas iš karto jau labai nupigina visą leidinio vertę. Ne vien tik smagus pasiskaitymas, bet ir kaip istorinė šios dienos medžiaga yra ištraukos iš Antro kaimo repertuaro. Tai vis skaitytoją gerai nuiteikia Alg. T. Antanaičio, R. Cinkos, o daugiausia K. Almeno satyriškimis spektakliui parašyti skėčiai dieninių ir amžinesnių aktualijų temomis. Prie "Aštuntosios Pradalgės" prozos viršūnę skirina ir K. Barėno novelė "Onos Karutienės misija". Tai su dideliu tikrovės skummu, su skvarbiu žvilgsniu į pačią išsivijos tragikomis gelmę parašyta istorija. Tai ne pats paprasčiausias ir lengviausias aprašymas, kaip ten buvo, bet preciziškas žmogaus sielos skrodimas, ieškant atsakymo, kodėl taip buvo.

Straipsnių ši kartą metraščiu pateikia šie mūsų literatūros kritikai, eseistai: Alf. Šešplaukis rašte "Zemaitė, Krėvė, Putinas ir Sekspyras ieško sąlyčių tarp antraštyje minėtų mūsų literatūros klasikų ir Sekspyro. Algirdas Titus Antanaitis spausdina netrumpa (41 psl.) kritinę apybraižą "Lietuvė moteris mūsų egzilinėje literatūroje" ir Pranas Naujokaitis duoda lietuviškosios knygos derliaus išsivijoje 1970 metų vertinamąją apžvalgą.

Aplamai, ši "Aštuntoji Pradalgė", be kelių sylstelijimų prozos ir poezijos puslapiuose, ar tik nebus viena iš pačių svariausių nuo pat 1964 metų. Ateityje, norint kad "Pradalgė" kada nors literatūros istorikui tikrai atspindėtų šių dienų mūsų išsivijos literatūrą, būtų gera redaktoriui prisišaukti talkai poezijoje B. Brazdžionį, Alf. Nyką-Niliūną, H. Nagį ir visą plejadą pačių jauniausių: E. Juodvalkytę, Z. Bilalšytę, V. Dirdą, Austę Pečiūraitę, Daivą Karužaitę ir kt. Prozos puslapiams reiktų prisikalbinti: V. Ramoną, J. Jankū, o eseistų-kritikų eiles papildyti: V. Skrupskelyte, Kestučiu Kebliu, Ilona Gražyte ir kt. Dramos puslapių virgį pakelti su K. Ostrausku ir Alg. Landsbergiu bei kt.

• **Faustas Kirša, PALIKIMAS.** Eilėraščiai, Nebaigti eilėraščiai, Aidų aužuų aidai, Pelenai II ir IV, Pabėgėliai, Užrašai ir kt. Leidinį spaudai parengė Stasys Santvaras. Išleido Juozas Kapočius 1972 m. Viršelių ir skyrių pavadinimus darė Paulius Jurkus. Fausto Kiršos Ex Libris darė Vyt. K. Jonynas. Titulinis puslapio raidės darė Telesforas Valius. Leidinys papuoštas Fausto Kiršos portretinėmis nuotraukomis, dailininkų pieštais bei papytais Fausto Kiršos portretais ir įvairiomis kitomis poeto gyvenimo nuotraukomis. Spaudė Lie-

Faustas Kirša

tuvių Enciklopedijos spaustuve Bostone. Knyga didelio formato, 318 psl., kaina \$ 6.00, gaunama ir Drauge.

Pagalau eilę metų lauktas Fausto Kiršos pomirtinis kūrybos rinkinys išleistas. Dėl įvairių priežasčių jo išleidimas buvo kiek ilgiau susitrukęs. Tur būt, du didžiausi šios knygos pasirodymo "kaltininkai" yra Stasys Santvaras ir dabartinis Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkas Leonardas Andriekus. Pirmasis labai kruopščiai šią knygą parengė spaudai. Tai buvo didelis darbas sukompnuoti leidinį iš spaudai visai neparuoštų autoriaus rankraščių. Antrasis parodė daug kantrybės, takto ir realaus žvilgsnio į problemą, organizuojant visą materialaus užmugario reikalą, leidžiant tokią solidžią knygą.

Kažkaip labai lemtingai pramtinga, skaitant patį pirmąjį knygos eilėrašty "Dainos gimimas", stabtelėti pomirtiniam rinkinui pirmiausia ne prie mirties, bet prie gimimo. Iš tikrųjų tai vienas gražiausių ir šviesiausių F. Kiršos eilėraščių, kur su gimstančia daina lyg pats poetas pereina į nemirtingųjų eiles. Gražioje eilėraščio pabaigoje tarsi matome patį Kiršą, einantį šio gyvenimo ir amžinybės pakrante, kur gimsta paskutinioji, bet nemari, jo daina:

Ir iš suplakto vandens
Deivė bures iškėdens,
Ir atplauks šviesi Vandenė.

Tai tik skraidanti banga,
Tai tik sielos atvanga,
Tai kentėjimo šaukimas...
Su bangų plaktu sriautu
Eina pasaka krantu,
Blaškosi dainos gimimas.

Prie šio imponantiško leidinio mūsų puslapiuose dar grįšime išsamėne recenzija. Pradžiai čia tik trumpas pasidžiaugimas fakto ir raginimas knygą įsigyti kiekvienam.

• **LAIVAS, 1973 m. sausio mėn.** Nr. 1 Marijonų leidžiamas religinio ir tautinio gyvenimo iliustruotas mėnesinis žurnalas. Redaktorius kun. J. Prunskis, adr.: 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629. Metams 4 dol.

Siame numery vyks V. Brizgys meta žvilgsnį į 1973 m. ženklus. Dr. Z. Danilevičius, medikų žurnalo AMA vyr. redaktorius, rašo apie religiją ir sveikatą. Kun. dr. J. Vaišnora primena prieš 46 m. įvykusią didžio lietuvių arkiv. J. Matulaičio mirtį. St. Semėnienė perteikia įspūdžius lankant Marijos šventoves pasaulyje. K. Kleiva informuoja apie Pasaulio lietuvių katalikų bendriją. Kun. V. Bagdanavičius skatina pasukti vairą artimo kryptimi. R. Kisielius duoda nuotaikingą eilėrašty apie žiemą. Australijoje gyvenantis Br. Zumeris svarsto apie gyvenimo įprasminimą laimėje. Dr. J. Adomavičius duoda patarimų apie maistą, vaistus ir vitaminus. Pats red. kun. dr. J. Prunskis nagrinėja prof. K. Rahnerio mintis apie galimumą tikėjimo dabarties pasaulyje, duoda pasikalbėjimą su marijonu broliuku ir pateikia religinių aprašų apžvalgą pasauly, okupuotoje Lietuvoje ir lietuvių gyvenime.

Jubiliatė dr. Zenta Maurina

Latvių novelistė ir romanistė dr. Zenta Maurina gruodžio 15 d. minėjo savo 75 metų amžiaus sukaktį. Mūsų išsivystęs klajonių bendražygyje dr. Z. Maurina, kuri laiko save "latvių europiete", visiems jos kūrinių mylėtojams yra tiek žinoma, kad rašytoją aplankęs laikraščio "Latvija" korespondentas V. Akacis, rašydamas apie jubiliatę ir jos nuveiktus darbus, pastebi, kad nereikalinga dar kartą pakartoti jos biografijos, ji visiems gerai žinoma.

Pirma dr. Z. Maurinos knyga "Keli pagrindiniai motyvai Rainio kūryboje" buvo išleista dar 1928 metais Rygoje. Neįmanoma čia išvardinti visų spaudoje pasirodžiusių jos veikalų, bet nuo to laiko, nuo pirmosios jos knygos, yra išleista 34 latvių kalba rašytos knygos ir 26 knygos, parašytos vokiečių kalba. Dažnos jų buvo išleistos net keliomis laidomis. Be to jos kūrinių yra išversti į švedų, suomių, danų, olandų, rusų ir anglų kalbas. Ji pati į įvairias kalbas yra išvertusi 28 knygas. Dar iki šiol nei vienas latvių rašytojas ar rašytoja nėra taip plačiai pasifodę savo kūrinių, išverstais į svietimas kalbas, kaip Z. Maurina. Taigi ji turi gausų savo skaitytojų — gerbėjų būrį ne vien savo tautiečių tarpe, bet ir tarp kitataučių. Savo darbais ji ypač garsina Latvijos vardą. Kad tai taip yra, kalba ir Europoje parodyta jai pagarba. Paminėsiu čia tik pačius žymiausius: Švedijos karaliaus kultūrinė premija — 1960 m.; Elzaso Akademijos (Songauro) premija — 1966 m.; Vokiečių Bundes respublikos už nuopelnus I-os klasės kryžius — 1968 m.; Latvių tautos dovana — 1969 m.; Dr. Konrado Adenauerio premija — 1971 metais.

Nežiūrint to... "Tretyje poetas gyvena su perpiautom arterijom"... Taip viename savo veikalė yra pasakiusi dr. Z. Maurina.

Jubiliatė savo dabartinę gyvenvietę yra pasirinkusi Bad-Krocingene, Schwazwaldo kalvotoje ir gamtovaizdžiais turtingoje apylinkėje.

A. T.

KEPALAITĖ IR BEETHOVENAS

Visada yra privilegija išgirsti Beethoveno Pirmąjį koncertą. Visados yra atmintinas pergyvenimas girdėti nepaprastą šio koncerto interpretaciją. Ir visada yra labai šiltai nuteikianti patirtis, kai menininkas, atliekantis taip pažymėtina šią muziką, yra lietuvis.

Aldona Kepalaite

Kalėdų sezono metu New York'e aš girdėjau Aldoną Kepalaite, atliekančią šį koncertą su orkestru, dirguojamu Rosario Carciene. Jos interpretacija buvo aukštos klasės, išskirtina savo poetiška antra dalim (Largo), kuri buvo atlikta su legato linija, taip propaguota Artur Schnabelio. Trečia dalis (Rondo) buvo ritmiškai ryžtinga. O visas koncertas parodė dinamikos supratimą — nuo artikuliuoto piano iki skambaus forte. Kas svarbiausia, neišaiškinamas gilumas, būdingas Beethoveno muzikai, kurio taip daug pianistų visai nepagauna, buvo aiškia matomas ir parodė subrendusį menininką.

techniškus elementus ir komuniukuoti muzikos džiaugsmą yra didelė dovana. Daug žmonių skambina pianinu. Mažai tačiau iš jų yra palaiminti intuityviu išžvalgumu, kuris, pilnai realizuotas, parodo menininką darbe.

Lietuviai turėtų naudotis privilegija išgirsti Kepalaite dažniau, ir leisti jos menui toliau bręsti ir žydėti.

Kazys Jakutis

Lietuviai gali didžiūotis Aldona Kepalaite, nes ji paskyrė visą save muzikai taip giedriai. Viršyti

JAUNIMUI?
Siūlome knygą:
ŠAMO EZERO SEKLIAI
KOKIĄ DOVANĄ SKIRSITE ŠVENČIŲ PROGA
Įdomių nuotykių knygą parašė
NIJOLĖ JANKUTĖ
Labai gausiai iliustravo:
Nijolė Palubinskienė
Kaina: \$4.00

Lietuviškos knygos klubo nariai gauna šią knygą su didele nuolaida. Klubas siūlo šią knygą lituanistinėms mokykloms, duodamas didelę nuolaidą. Mokytojai tegul kreipiasi į klubo administraciją susitarti dėl kainos, šis pasiūlymas taikomas tik šiuo Kalėdų proga. Paskubėkite siųsti užsakymus adresu:

DRAGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill.
60629

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir kevirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois, 60629
Tel. Prospect 6-8998

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So., Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6% **5%**

Mokamas už dviejų dolerių sertifikatu apskaitoje minimum \$5,000.00. Viena sukeltas dividendas mokamas už savitimo sąskaita.

PINGAI ĮNESTI IKI 15 D PELNO NUOSIMCIOUS NUO 1 D

Dividendai mokami kas mėn. ir liepos mėn. 31 d.

FIRMA U. KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 10 v. d. — Trečiad. uždaryta.

VALANDOS

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

Beiskaitos apdraustos iki \$20,000.00

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
400 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60612
PHONE: 254-4700

Frank Zogas, President

5% All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly

6% 2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS

(Atkelta iš 8 psl.)

dien kitokia, negu pernai buvusioji. Ši diena priklauso jiems, tapusiems pilnateisiais A.S.S. nariais.

Susirinkus svečiams, šventę atidarė Chicago A.S.S. pirmininkas fil. R. Korzonas. Toliau programą vedė t. n. L. Jadviršytė. Pagrindinę kalbą pasakė fil. V. Kamantas. Po to buvo pristatytos naujosios valdybos ir naujieji a.s.d., Korpl. Vytis nariai. Atsi-

sveikinta su kandidačių globėja t. n. V. Zukauskine.

Meninėje dalyje programą atliko Chicago operos dvigubas vyrų oktetas, vadovaujamas muz. Cečo, akompanuojant E. Pakštaitei.

Po vakarienes sekė šokiai, dainos. Taip prabėgo vakaras. Baimėsi gražioji A.S.S. metinė šventė, atžymėjusi sąjūdžio 48-tuosius veiklos metus.

t. n. Dalia Eidukaitė

ŠALSS XXII suvažiavimo filmų vakaras

Pirmas filmas (spalvotas) buvo suktas bostoniečio Romo Šležo. Filmą pavadintas "Code Blue" (ligoninėse naudojamas terminas kritiškai padėčiai pabrėžti). Šio dokumentinio — propagandinio pobūdžio filmo tikslas buvo painformuoti juoduosius JAV piliečius — jaunuomenę apie medicinos mokslų svarbą jų rasės nariams. Bendras filmo vaizdas ir įspūdis buvo efektingas — kaleidoskopinis juodųjų kultūros vaizdavimas bėgo tarp vargšų ūkininkų pietuose, tarp šiaurės gatvių gyvenimo žiaurumų, universitetą lankančių pasikalbėjimų, medicinos fakulteto paskaitų. Aiški išvada: Studijuokit, tapkit savo genties sveikatos sargais.

Romas Šležas jau daugelį metų dirba filmų pramonėje "free lance" būdu. Jo sukti filmai yra buvę rodomi National Education Television stotyse (viena Jurgio Jankaus novelė "Velnio bala" taipgi parodyta ir net Antanas Gustaitis joje vaidino). Romas taipgi parodyta ir net Antanas mas.

"Šimtamečių godos" buvo okupuotos Lietuvos filmas, bet be politinio atspalvio. Filmo bendra mintis, kaip ir pavadinimas teigė, buvo šimtamečių senųjų pa-

sisakymai apie jų gyvenimo norus, siekius, pergyvenimus ir pan. Visas filmas vyksta labai paprastose gyvenimo sąlygose. Du senukai, besėdėdami savo lūnelėje, prabyla į žiūrovus. Jie daug matę, pergyvenę, suprantančios ir metų išmokytos atleisti jų akys. Jų šilumoje, besiklausant tos tarmės šnekos, pasijunti, lyg girdėtum Lietuvos balsą.

Jono Meko filme įdomiausiai atliktas jo gimtojo kaimo Semeiškių epizodas: varganos gyvenimo sąlygos, džiaugsmas sugrįžus, suradimas senų klasių draugų, sunkus koškiečio gyvenimas bei ironiškas kolūkiečių "džiaugsmo" pristatymas. Visas filmas buvo intymiai asmeniškias. Momentais lėtai su giliai išdirbta technika pavaizduojamas gėšes, motinos rankos, šulinys, prieblandoje paskendęs lūnelės kambarelis.

Suvažiavime teko pastebėti gyvą susidomėjimą filmom, daina, apamai kultūra Sudarykime tad ir daugiau studentai progų patirti šiandieninę lietuviškos kultūros bangą. Domėkimės tuo, kas vyksta Lietuvoje, bet skatininkim lietuvišką kūrybą ir užsienyje, jei ne su šalpa, tai bent moraline parama.

Algis Lapšys

Jaunimo dailės darbų ir foto darbų paroda New Yorke

"JAUNIMAS IR JO MENAS — 1973" — foto ir meno paroda, ruošiamą New Yorke atkų, vyks kovo mėn. 17-18 dienomis New Yorke Kultūros židinyje. Kūriniai bus premijuojami jūry komisijos. Parodos taisyklės: 1. dalyvauti gali visi, rimtai menū susidomėję jaunuoliai nuo gimnazijos iki 30 m. amžiaus; 2. priimami įvairių sričių kūriniai: tapyba, grafika, taikomasis menas, foto;

3. galima pristatyti iki 10 kūrinių, kurių geriausi bus atrinkti; 4. paveikslai turi būti įrėmuoti, fotografijos turi būti priklijuotos prie kartono; 5. darbai turi būti užvardinti; prie darbo turi būti kūrinio užvardinimas, autorius vardas ir pavardė, miestas, amžius ir kaina (arba pažymėta — "neparoduodama"); 6. pardavimui darbai turi būti įkainuoti; 25% kainos teks rengėjams; kaina galės, pagal rengėjų nuožūrą, būti pakelta, bet nesumažinta;

7. darbai pristatomi iki kovo mėn. 10 d. Pristatymas — autoriaus atsakomybė. Rengėjai pasirūpins kūrinių grąžinimu.

Kitokių informacijų reikalau kreiptis: Bernadeta Tutinaitė, 223 Lincoln Ave., Brooklyn, N. Y. 11208, USA.

Dar reikia talkos

Ne daug laiko liko ligi Jaunimo petičijos įteikimo, o dar daug parašų reikia, norint pasiekti nusistatytą skaičių. Prašome visų prisidėti prie parašų rinkimo darbo.

Sveikinam Studentų Sąjungos naująją valdžią

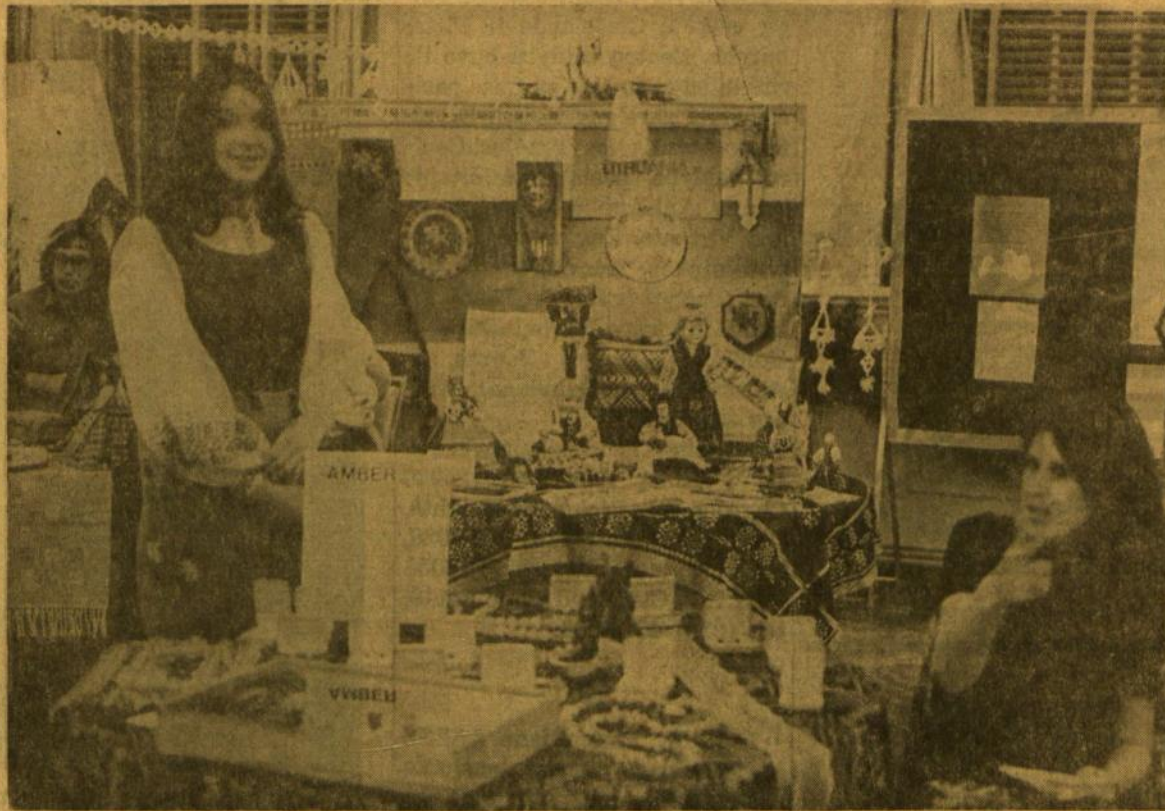
AKADEMINIŲ PROŠVAISČIŲ redakcija sveikina naująją šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjungos Centro vadybą! Valdybą sudaro: Rimas Aukštuolis — pirmininkas, Vytautas Zagarskas — vicepirmininkas, Marytė Idzelytė ir Regina Pliodžinskaitė — sekretorės, Alvydas Narbutaitis — išdinininkas, Ramūnas Švarcas ir Gintaras Taoras — nariai. S.A.L.S.S. adresas: Rimas Aukštuolis, 25230 Chardon Rd., Richmond Heights, Ohio 44123, U.S.A. Telefonas: 216-481-9928.

Apie Lenkijos studentus

Varšuvos leidžiamas laikraštis "Student" paskelbė, kad buvo apklausti 248 studentai Tarnave. Tos anketos duomenimis, net 47.9 procento studentų nori vykti į užsienį, bent laikinam darbui. Ypač jie nori išvykti į Kanadą ir JAV, daugiau užsidirbti. Komentuodamas tai "Dziennik Związkowy", leidžiamas Chicagoje, pažymi, jog tai reiškia, kad ir baigusiųjų universitetą uždarbiai Lenkijoje yra silpni.

AUSTRALIJA SIEKIA ISSAUGOTI ABORIGENŲ KULTŪRĄ

Australijos ministeris pirmininkas G. Withlam pranešė, kad vyriausybė pasirūpinti reformuoti baltųjų vadovaujamą auklėjimo sistemą, besistengdama išsaugoti nykstančią ankstybųjų Australijos gyventojų — aborigenų kultūrą. Naujų potvarkių pradinėse mokyklose bus dėstomi aborigenų kalba, bet bus ir anglų kalbos pamokos. Bus mokoma tautinių menų, kaip tapybos tošėje, tautinių šokių, medžiojamų gyvulių sekimo ir kitų jų etninių dalykų.

Rita Valentaitė ir Renata Baziliauskaitė budi prie Lietuviškų parodos eksponatų Illinois universitete su-ruoštoje "International Fair".

KULTŪRINĖ KRONIKA

Atžymėtas muzikas J. Zdanius

Muzikas J. Zdanius, gyv. Hot Springs, Ark., už geriausią šių metų gaidų įgraviravimo darbą (orkestrinė partitūra "Trish Suite") apdovanotas specialiu diplomu "Music Publishers Association Paul Revere AWARD for Graphic Excellence". Tokį pat diplomą J. Z. yra gavęs ir 1968 m. Tuo būdu mūsų tautietis įsiriškiavo retos profesijos pirmaujančių Amerikos gaidų graviruotojų eilėn. Šalia pastovaus darbo amerikiečių leidykloms, J. Zdanius, kiek galėdamas, talkininkauja ir mūsų muzikos kūrinių leidimui. Prieš kelerius metus įgraviravo K. V. Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis" klavyrą ir visai neseniai J. Gaubo kūrinių memorialinį leidinį bei kt.

Šai ekspozicijai buvo priimti tik 134. Bronės Jameikienės parodoje išstatytas darbas yra gobelenas.

● Rašytojas K. Zitkus serga Lietuvoje; dėl pasilpusios širdies gydytojai susilauko nuo jam reikalingos operacijos.

PAGERBĖ POETĄ

Pulitzer ir Bollingen premijas laimėjęs poetas Ričardas Eberhart išrinktas JAV poetų draugijos garbės pirmininku. Tas

WAGNER & SONS
Typewriters Adding Machines
Checkwriters
Nuomoma Parduoda—Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas gataarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd. — 581-4111

GERIAUSIA ŠVENČIŲ DOVANA TAI KNYGA — AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

Autorius LEONARDAS SIMUTIS.
Veikalas, kuriame pavaizduota tūkstančiai veikėjų ir veidų tekste bei iliustracijose, aprašyti Amerikos lietuvių rūpesčiai savo tėvų kraštui Amerikos ir tarptautinių įvykių fone. Skaitydamas rasi save, savo brolių, tėvą, dėdę, kaimyną ar Sibire kenčiančio brolio ar sesers lietuvių balsą. Užsakyk ar užsisakyk šių švenčių progą.
Knyga gaunama DRAUGE, pas ALT skyrių valdybas arba ALT Centro Įstaigoje, 2606 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-6900. Kaina \$10.00

NESENI ĮVYKIAI LIETUVOJE

Atvaizduoti neseniai išėjusiam O. Nendrés romane **ANTROJI BANGA**

Apie šį romaną rašo:
"O. Nendrés lengvu stiliumi mum pristato Lietuvos ūkininką: nefantazuotą, bet tikrą tiek savo išore, tiek savo vidumi: siekiantį aukštą idealų, giliai religinga, suprantantį socialinius reikalus" (Darbininkas, 1970, 73 nr.).

"O. Nendrés pasakojimas apie tai yra subtilus ir patrauklus. Išties visa knyga yra parašyta gyva ir sklandžia dialogine forma. Todėl beskaitant tarsi užsimiršti, kad turi knygą rankoje, o vien tik klausaisi gyvų pokalbių, pats pasijunti besąs tarp gyvų žmonių" (Tėviškės Aidai, 1970, 42 nr.).

Knyga gaunama "DRAUGE" ir pas platintojus.
Kaina \$3.50.

MES TEBEMOKAM

6% už 2 Metų
Certifikatus
(Minimum \$5,000)
5 3/4% už 1 METŲ CERTIFIKATUS (Minimum \$1,000)
Open Mon. 9-8; Tues. Thurs. Fri. 9-5; Sat. 9-1; Closed Wed
SAINT ANTHONY SAVINGS
1447 So. 49th Court
Chicago, Ill. 60650
TEL. — 656-6336
Joseph F. Gribauskas,
Executive Secretary

daryti naują vadinamą Amerikos muziejų.
KOJOMIS MINAMAS AUTOMOBILIS
Aviacijos inžinierius R. L. Bundschuh išrado kojomis minamą automobilį, kuris tiks trumpoms kelionėms mieste. Jis kainuos apie 550 dol., važiuos 13-15 mylių per valandą, svers apie 100 svarų, bus 4 pėdų aukščio ir 3 pėdų pločio, turės keturis dviračio tipo ratus. Šitokio automobilio vartojimui pritaria širdies ligų specialistas dr. Paul Dualey White, kuris juo važinėjo snieguotame kelyje, esant tik trumpoms kelionėms mieste. Atmintina, kad važinėjo turėdamas 84 m.

HIGH RATES

5% Per Annum PAID QUARTERLY 6% Per Annum
Passbook Accounts — AT — \$5000 or more Certificates 2 year min.

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N

HIGHEST RESERVES
4071 Archer Avenue
Chicago, Ill. 60632
TEL. — LA 3 - 8248
(West of California Avenue)

5 3/4% Per Annum \$1000 or more Certificates 1 year min.

5 1/2% Per Annum Investment Bonus Certificates

Laidotuvių Direktoriai

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŽINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

— TĖVAS IR SŪNUS —
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Tel. G.Rovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero T.Ownhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktoriai
Trys Moderniškos Koplyčios:
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741-2

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIlrginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1218
11023 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

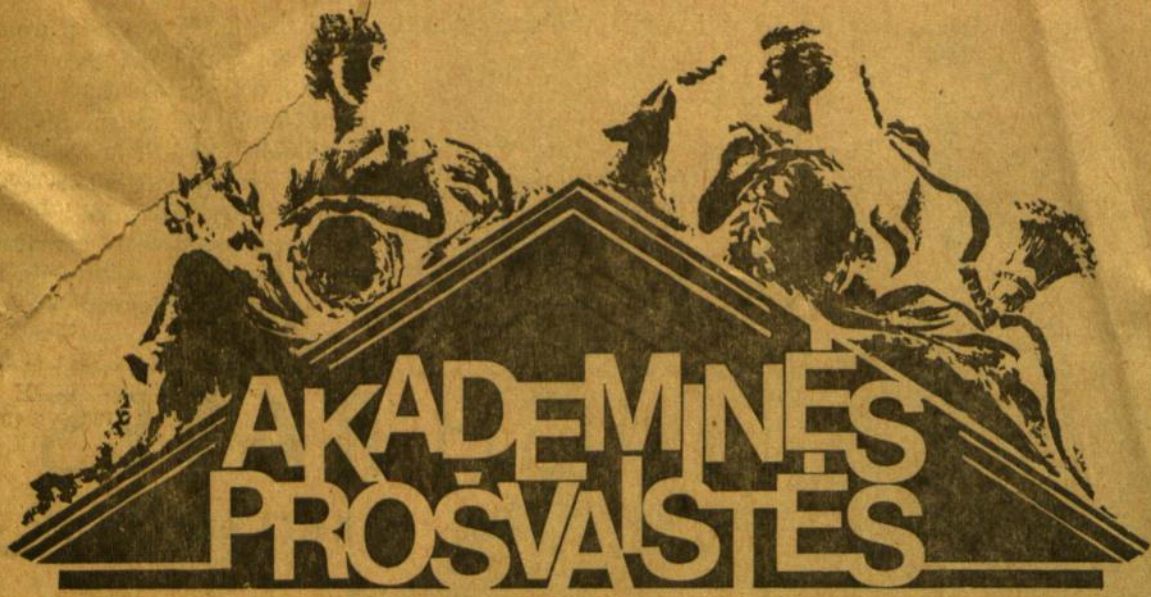
PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

REDAGUOJA JORATĖ JASAITYTĖ, 6922 S OAKLEY AVE., CHICAGO, ILLINOIS 60636

XXII ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ STUDENTŲ SAJUNGOS SUVAŽIAVIMAS

Šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjungos 22-ras visuotinis suvažiavimas, be abejo, bus minimas lietuvių išeivijos istorijoje, kaip duodantis lietuvių studentų veiklai keletą naujų veikimo tikslų, kurie gali padaryti studentų sąjungą efektyvesne bendroje visuomenėje.

Tą efektyvumą bus galima pamatuoti tik po kelių mėnesių, kada rezoliucijų komisijos pasiūlymu bus suredaguoti ir įvykdyti sąjungos statuto papildymai. Bet, žvelgiant į visokias kritikas, kurios matėsi spaudoje prieš suvažiavimą, įdomu ir džiugu, kad Šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjunga veikia ir rūpinasi studentų reikalais ir stengiasi toliau koordinuoti lietuvių studentų veiklą universitetuose, kur yra jų tikras veikimo potencialas.

Suvažiavime, kuris įvyko North Randall Holiday Inn, Clevelando priemiestyje, lapkričio 23-25 d. buvo užregistruavę arti dviejų šimtų studentų, o sveičiavo dar daugiau. Tai gražus skaičius, prie kurio gali prikibti tik tokie kritikai, kurie mano, kad lietuvių veiklos esmė yra masinė manifestacija — ar ji būtų gatvėje, ar kur nors susirinkime.

Suvažiavimo tema, kaip jau žinome, buvo "Prikelkime miegantį mišną". Ir paskaitoje kunigo Pugevičiaus ir dr. Jokūbo Stuko sukosi aplink tą temą. Kun. K. Pugevičius savo paskaitoje ketvirtadienį pabrėžė galimybes ir svarbą studentams prieiti prie eilės valdžios įstaigų, per kurias galima ir tęsti studijas, ir skleisti lietuvių kultūrą, bei informuoti pasaulio visuomenę apie dabartinės Lietuvos politinę padėtį.

Dr. J. Stukas savo paskaitoje informavo studentus apie galimybes skleisti susidomėjimą lietuviškais reikalais per vadinamą "mass media" — radiją, laikraščius, Lietuvos Vyčių ir jo paties radijo programas New Jersey valstijoje. Priminė, kad studentai yra lietuvių veiklos ateitis išeivijoje, ir skatino vikriai tęsti Studentų sąjungos darbus, nežūrint į eilę pastaruoju metu keltų užominių, raginant sąjungą visai užsidaryti.

Ketvirtadienį kalbėjo studentų ir viso jaunimo mielas bičiulis, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Stasys Barzdukas.

Deja, dėl neišvengiamų techninių kliūčių atstovas iš State Departmento negalėjo atvykti, nes, anot jų įstaigos pareiškimo, buvo išsiųstas į naujas pareigas užsienyje. Daug gilesnių implikacijų turėjo laiškas iš Jungtinių Tautų. Tos organizacijos pareigūnai atsisakė atsistoti ką nors kalbėti apie Pabaltijo kraštų reikalus, nes laikė tą problemą integraline Sovietų Sąjungos tema ir rekomendavo kreiptis tiesiai į Sovietų misiją.

Dvidešimt antro studentų

suvažiavimo svarbiausias darbas buvo statuto papildymas, ir todėl darbo posėdžiai buvo ypatingai svarbūs ir užėmė daugiausia laiko programoje.

Šeštadienį Romas Sakadolskis dėstė savo įspūdžius iš II Pasaulio Lietuvių jaunimo kongreso, kuriam jis vadovavo, o vakare VLIKO ir ALTOs atstovai atsakinėjo į studentų klausimus. Dr. Kęstutis Valiūnas, VLIKO pirmininkas, dr. Šidlauskas ir dr. Valaitis pabrėžė studentų svarbą lietuvių veikloje ir bendrais bruožais skatino visas organizacijas bendradarbiauti. Dr. K. Valiūnas buvo ir atvežęs netikėtus svečius, advokatą Zigimą ir daktarę Butkus, kurie prieš keletą mėnesių buvo pabėgę iš Lietuvos. Advokatas Butkus neformaliai klausimų gvildinime paminėjo, kad lietuviai krašte daug tikisi iš išeivijos veiklos. Daktarė Butkienė, atsakydama į vieną klausimą, teigė, kad išeivijos veiklos dėka ir jie su savo šeima atsidiūrė Amerikoje.

Seštadienio vakare Clevelando Vyrų oktetas džiugino suvažiavi-

SALSS suvažiavimo dalyviai Clevelande klausia paskaitos.

Šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjungos suvažiavimo Clevelande akimirka, prieš renkant naują valdybą.

mo dalyvius ir svečius savo dainomis. Tą vakarą, kaip ir kitais, buvo linksmi šokiai.

Per visą suvažiavimą veikė ir lietuviškų knygų kioskas.

Tur būt, daugiausia kontroversijos sukėlė Jono Meko dalyvavimas suvažiavime. Bet, deja, tie, kurie stipriausiai protestavo, patys suvažiavime nebuvo ir nematė, kas iš tikrųjų sudarė Jono Meko reiškiniai suvažiavimo programoj. Jo filmą "Reminiscences of a Journey to Lithuania" kiekvienas galėjo aptarti, žiūrėdamas iš meniško ir techniško taško. Bet tie, kurie ieškojo čia propagandos ar kokio nors "parsišlavimo", būtų labai nusivylę. Jei kas žiūrėjo į tą filmą "politinėm akim", tai turėjo prieiti išvados, kad ten propagandos nematė. Atvirksčiai, galima lengviau interpretuoti ten anti-sovietinį nusiteikimą. Filmas rodo kaimo tam tikrą skurdą, ir viename momente sakoma: "Mes bėgom, nes mūsų gyvybėm grėšė pavojus".

Šiaurės Amerikos Lietuvių studentų sąjungos nauja centro

valdyba, kuriame yra lietuvių studentų ar jiems prijauniančių asmenų, centro valdyba rūpinasi, kad ten būtų ryšiniai.

c. Ryšiniai palaikys glaudžius ryšius tarp susidomėjusių ir CV-bos.

III. Siūlome, kad šis suvažiavimas įgaliotų naują Centro valdybą per du mėnesius nuo savo kadencijos pradžios tinkamai suredaguoti statuto papildymus, kad jie sutiktų su L.S.S. 22-jo suvažiavimo rezoliucijų nutarimais. Šie papildymai bus narių patvirtinti korespondenciniu būdu.

IV. Rekomendacijos

a. Siūlome, kad L.S.S. nariai savo dalyvavimu paremtų Pietų Amerikos Lietuvių kongresą.

b. Siūlome, kad Centro valdyba sudarytų sąrašą visų universitetų laikraščių bei jų redakcijos adresų. Šis sąrašas būtų naudojamas Centro valdybos, išsiuntinėjančią informaciją ("press-releases") apie Lietuvos ir lietu-

valdyba, ir susidaro iš energingų veikėjų Clevelande ir Pittsburghe. Centro valdyba buvo išrinkta suvažiavime su teise pasiskirstyti pareigas vėliau. Savaitė po suvažiavimo praėjus, Centro valdyba pasiskirstė šitaip: Rimas Aukštuolis — pirmininkas, Vytautas Zagarskas — vice-pirmininkas, sekretorės — Marytė Idzelytė ir Regina Pliodžinskaitė, Alvydas Narbutaitis — išdininkas, Gintas Taoras, iš Pittsburgho, ir Ramūnas Svarcas — nariai.

Prašome visais reikalais kreiptis į Rimą Aukštuolį, 25230 Chardon Rd., Richmond Heights, Ohio, 44123, Tel. (216) 481-9928, arba į Vytautą Zagarską, 1805\$ Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119, tel. (216) 481-1562.

Kun. K. Pugevičiaus ŠALSS suvažiavimui skirtą paskaitą "Prikelkime miegantį mišną" skaitykite šios dienos "Draugo" kultūrinio priedo pirmame puslapyje.

ŠALSS suvažiavimo rezoliucijų komisijos siūlomos rezoliucijos

I. Tikslai:

a. Skatinti kultūrinę ir visuomeninę veiklą universitetuose, kuriuose yra lietuvių bei lietuvių reikalais besidomintų asmenų.

b. Rūpintis studentams studijavimo galimybių sudarymu bei sąlygų pagerinimu, juos informuojant ir organizuojant medžiaginę paramą.

c. Skatinti lietuvių studentų draugišką santykiavimą su kitataučiais ir atstovauti lietuviams studentams vietiniuose universitetuose.

II. Ryšiniai:

a. Apjungimui sąjungos narių bei lietuvių reikalams prijauniančių siūlome turėti ryšinius įvairiose vietovėse.

b. Kiekvienam universitetui, kuriame yra lietuvių studentų ar jiems prijauniančių asmenų, centro valdyba rūpinasi, kad ten būtų ryšiniai.

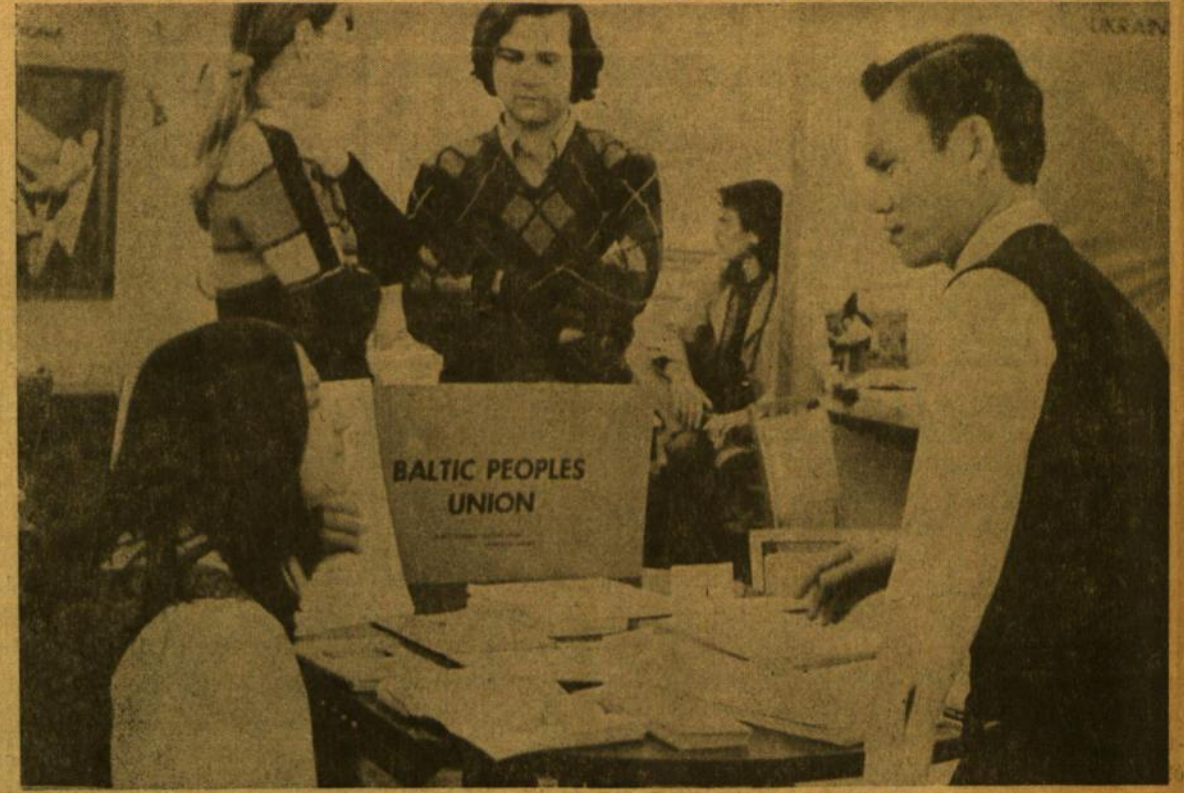
c. Ryšiniai palaikys glaudžius ryšius tarp susidomėjusių ir CV-bos.

III. Siūlome, kad šis suvažiavimas įgaliotų naują Centro valdybą per du mėnesius nuo savo kadencijos pradžios tinkamai suredaguoti statuto papildymus, kad jie sutiktų su L.S.S. 22-jo suvažiavimo rezoliucijų nutarimais. Šie papildymai bus narių patvirtinti korespondenciniu būdu.

IV. Rekomendacijos

a. Siūlome, kad L.S.S. nariai savo dalyvavimu paremtų Pietų Amerikos Lietuvių kongresą.

b. Siūlome, kad Centro valdyba sudarytų sąrašą visų universitetų laikraščių bei jų redakcijos adresų. Šis sąrašas būtų naudojamas Centro valdybos, išsiuntinėjančią informaciją ("press-releases") apie Lietuvos ir lietu-

Rita Valentaitė, Illinois universiteto studentė ir BPU narė informuoja kitataučius studentus apie Lietuvos šiaurės Amerikos situaciją. Nuotr. A. Grybauskas

JUNGIASI PABALTIJOS KRAŠTŲ STUDENTAI

Dar šių metų gruodžio mėn. 8—9 dienomis Illinois universitete, Urbanoje, susiorganizavęs BALTIC PEOPLES UNION suroošė Pabaltijo kultūros parodą. Proga buvo "International Fair", kuri yra universiteto ruošama kasmet, sudarant progą viso pasaulio tautų studentams pabendrauti, parodyti vieni kitiems savo tautų kultūras apraiškas. BPU energingai bei nedviprasmiškai surengė patraukliausią parodą, rodančią 372 eksponatus, kurių vertė siekė per 10,000 dol.

N. ir J. Vazneliai, savininkai Gifts International Imports, 2501 W. 71st St., Chicago Ill. paaukojo BPU nariams 75 dol. ir davė gintarinių bei kitų lietuviško liaudies meno dirbinių išstatyti parodoje. Iš viso eksponatai buvo surinkti iš aštuoniolikos šaltinių, kurių tarpe buvo ir Frank Zapolio kalėdiniai šiaudinukai bei papuošimai.

2,500 studentų ir profesorių perėjo parodą ir visi ją teigiamai įvertino. Parodoj buvo iškeltos politinės ir kultūrinės temos, buvo renkami parašai Jaunimo Peticijai. Daug žiūrovų pasisakė, jog net nėra žinoję apie Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją bei dabartinę padėtį Pabaltijo valstybėse.

Ypač įdomu buvo susitikti ir užmegzti kalbą su ukrainiečiais ir kitais, bendrus interesus turinčiais, studentais.

Šeštadienio vakare pasirodė gyva ir tikrai profesionaliai paruošta jaunųjų lietuvių šokėjų grupė "Jaunimo Viltis". Šokėjai iš publikos susilaukė šiltų plojimų.

BALTIC PEOPLES UNION! ne tik pakvietė šaunius šokėjus gastroliems, bet surinko ir perdavė šokių grupei 55 dol. padengti kelionės išlaidoms.

BALTIC PEOPLES UNION! Illinois Universitete yra studentų — profesorių — administratorių organizacija. Jai gali priklausyti, kas tik nori. Siekiama:

1. Atstovauti interesams universitete esančių baltų kilmės žmonių.

2. Forumų pavidale mokytis

visškų reikalus. Šiame darbe Centro valdyba palaikys glaudžius ryšius su JAV ir Kanados LB Kraštų valdybomis.

c. Siūlome, kad būtų angažuojamasi supažindinti universitetų visuomenę su Lietuva, jos padėtimi ir lietuvių veikla. Pvz. Vasario 16-tos ar kitomis progomis ruošti parodas, minėjimus, pasirodymus ir t. t.

d. Siūlome, CV-bai angažuoti, kad universitetuose būtų randa ma medžiagos apie Lietuvą ir lietuvių veiklą.

V. Šis 22-L.S.S. suvažiavimas įgalioja naują CV-bą tęsti pradėtą ryšinių tvirtinimą.

vieniems baltams iš kitų ir papildyti žinias vieniems apie kitus.

3. Išnešti į mases problemas, liečiančias baltų brolius po didrusių imperialistų kvailingine valdžia.

4. Analizuoti jaunųjų baltų rolę ir identiteto prasmę Vakarų pasaulyje.

5. Palaikyti solidarumą tarp savęs universitete.

6. Palaikyti svarbius ryšius su

kitų universitetų baltų grupėmis ir su kitomis bendrų interesų organizacijomis.

BALTIC PEOPLES UNION! Didžiuojasi savų tautų kultūra, tiki į visų tautų lygybę ir reikalauja laisvės visoms tautoms dabar!

BALTIC PEOPLES UNION! LAIKINAS ADR YRA: 503 Bash Court Champaign, Ill., 61820.

Pastarimais ŠALSS suvažiavimo metu Clevelande. Stovi Gintas Taoras. Matyti veidai iš kairės: Antanas Kalvaitis, Saulius Mikalukus, Gintaras Karosas ir Joratė Jasaitytė.

Chicagos ateitininkų Kūčios

Buvo tik paprastas gruodžio mėnesio penktadienio vakaras. Jis gal skyrėsi truputėlį nuo kitų tuo, kad atėjo Kalėdos, ir visas pasaulis kiek greičiau bruzdėjo.

Tačiau Chicagos ateitininkams šis penktadienis buvo didi šventė. Didi šventė dėl to, kad pirmą sykį susirinko ateitininkų šeima kartu atšvesti Kūčias.

Jaunimo centro apatinė salė, studenčių rankų paliesta, pasikeitė. Prie įėjimo durys papuoštos šiaudinukų virtine, stalai apdengti baltom staltiesėmis. Iš po kurių protapiais kyšojo šiaudų stiebai. Salę apšvietė iš žalumynų bei žvakučių padaryti papuošimai ir lietuviškais šiaudinukais išpuošta eglutė.

Pasigirsta kanklių garsai — Kalėdinė giesmė. Sv. Mišios — įspūdingos, taiklios, jungiančios. Atrodė, kad visi pajutome nuotaką, kuri retai tepasireiškia. Jautėmės, kad esame viena šeima, didelė, graži, pilna meilės vienas

kitam. Susirinkome čia padėkoti už visa tai, ką turime, padėkoti drauge. Mišios užsibaigė viltinga giesme, prašančia palaimos, pranašaujančia tautos gyvastingumą.

Po Mišių jaunųjų bei moksleivių mamų ir tėvų paruošti Kūčių valgiai greit išistro. Traukėme burtus, juokavome, spėdami ateiti.

Prie eglutės susispietė jaunųjų būrėis ir daliai perskaitė Kalėdoms taiklią ištrauką iš švento Rašto. Jaunės mergaitės padainavo lietuviškų dainų. Moksleiviai, visada linksmiausiai nusiteikę, parengė vaidinimėlį, giliai mintimi išreiškiantį Kalėdų nnuotikos dosnumą. Studentai prabilo partizanų žodžiais, jų maldomis bei dainomis, savo montažą skirdami tiems, kurie už tautą kovoja ir neturi progos bei sąlygų didžias šventes švesti.

Kūčios baigėsi Ateitininkų himnu. D. K.

Chicagos akademinio skautų sąjūdžio metinė šventė

Dar šiandien menu tą ypatingai gražų vakarą, kada snaižės krito kaip žvaigždutės, švelniai užklodamos baltu patalėliu Chicagos gatves, o į Jaunimo centro rūmus rinkosi skautai akademikai ir jų svečiai. Tas gražus, ypatingas vakaras buvo š. m. gruodžio mėn. 9 d. — Akademinio skautų sąjūdžio metinė šventė.

Salėje sukinėjasi valdybos, priminėja svečius. Slėle pilnėja, nes

į metinę šventę stengiasi atsilankyti visi akademikai. Čia susitinka pirmieji sąjūdžio nariai, susitinka Vokietijos universitetuose gavę spalvas, maišosi ir naujieji kandidatai. Bet laimingiausi ir daugiausia šventėje besišypsą veidai, tai naujai gavusių korporacijos spalvas veidai. Šiais metais jų buvo net keturiolika. Taip ir jauti, kad jiems ta šventė šian-

(Nukelta 1 7 pusl.)